

KAMIITHARI ÑAANTSI JOSANKINATAKIRI MARCOS

Ikamantantakiri Juan owiinkaatananiri
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 ¹Jiroka okanta oñoñaanakari Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Itomi Pawa, iitachari Jesucristo. ²Pairani tzimatsi Kamantantaniri jiita Isaías. Josankinatakotakiri Pawa ikamantziriri Itomi, ikantziri: Notomí, ari notyaantaki ityaawoni inkamantakotimi, Iriitaki witsikaantimini.

³ Ikaimakaimatapaaki otzishimashiki, ikantantaitzi: Powamiithatainiri Pinkathari tsika inkinapaaki. Pinkimitakaantiro jotampatzikaitziro aatsi.

⁴ Ari okantzimaitaka, monkaataka ikinkithatakoitakiri. Kinkithataki pairani Juan otzishimashiki, ikinkithatakotapaakiro owiinkaataantsi, ikantantapaaki: “Powiinkaawintaiyaari Awinkathariti, powajyaantairo kaariporori, aritaki impiyakotaimiro pikaaripiroshiriwaitzi”. ⁵ Ojyiki pokashitakiriri Juan, Judea-jatzi ipoña Jerusalén-jatzi. Ikamantakoyitapaakiro ikaaripiroshiriwaitzi, irootaki jowiinkaatanakariri jiñaaki Jordán. ⁶ Iithaari Juan, jontyaitziro iwitzi camello. Jowathakitari mishinantsimashi. Jañaantari jowari kintori, jimiritari iyaaki pitsi. ⁷ Jiroka ikantaki Juan ikinkithatzi: “Aatsikitaki mapirotzirori ipinkatharintsitzi, nopinkathatsitataikari naaka. Tii onkantaajaiti inkimitakaantina jimpiratani onkantya noiyotashitantaariri nonothopaitsitiri i-zapato-ti. ⁸ Iriitaki kimitakaantyaawoni jowiinkaatanatyairimi Tasorintsinkantsi. Naakamachiini nowiinkaatanantawo jiñaan”.

Jowiinkaata Jesús
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

⁹ Ikanta ipokaki Jesús ipoñaakawo nampitsiki Nazaret saikatsiri Galilea. Jowiinkaatawakiri Juan antawaaki jiñaan Jordán. ¹⁰ Iro

intonkaimatimi Jesús, kimiwaitaka ashitaryaanakityiiaami inkiti, iñaawakiri ijyaawiinkashitapaakiri Tasorintsinkantsi ikinapaaki jinoki jogyapaakari shiro. ¹¹Ikimaitatzi jinoki ikantaitanaki: “Irokataki Notomi nitakopirotani. Ojyiki nokimoshiriwintakimi”.

Inkaariproshiritakaitirimi Jesús

(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

¹²Ikantakaanakari Jesús Tasorintsinkantsi, jataki otzishimashiki. ¹³Ari ikowawitakari Satanás inkaariproshiritakairimi. Tima ojyiki kitiiyyiri isaikawaitzi janta itzimira kowiinkari piratsi, okaatzi 40 kitiiyyiri. Iro ipokantapaakari maninkariiti jimitakotapaakiri.

Jitanakari jantayitzi Jesús

(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

¹⁴Ipoña ikinanaki Jesús Galilea-ki ikamantantziro Kamiithari Ñaantsi kinkithatakotziriri Pawa impinkathawintantai. Aritaki jomontyaitakiri Juan irirori. ¹⁵Ikantantapaaki Jesús, ikamantantzi: “Monkaatapaaka jiñiitiantyaawori impinkathawintantai Pawa, pinkimisantairo Kamiithari Ñaantsi. Powajyaantairo pikaariproshiriwaitzi”.

Jaantaitanakariri 4 shiryaatzinkari

(Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

¹⁶Okanta pashini kitiiyyiri ikinanaki Jesús inkaarithapiyaaki Galilea, jiñaapaakitziiri iitachari Simón itsipatakari iririntzi Andrés ishiryaaaiyini. Tima shiryaatzinkari jinaiyini. ¹⁷Ikantapaakiri: “Poyaatina, onkimiwaityaawo iroñaaka iriimi atziri noshiryaatakagaimi”. ¹⁸Aripaiti joyaatanakiri, jookanakiro ishiryaaaminto. ¹⁹Iro jiyaatanakitziimi kapichiini, iñaapaakitziiri itomipaini Zebedeo iitachari Jacobo itsipatakari iririntzi Juan, isaikaiyini ipitoki ishirikiro ishiryaaaminto. ²⁰Jaanakiri ijatzi. Iiniro isaikanaki iwaapati itsipatanaari jatzeritipaini.

Atziri piyarishiritatsiri

(Lc. 4.31-37)

²¹Aritaki ariitaiyakani Jesús nampitsiki Capernaum. Okanta kitiiyyiri jimakoryaantaitari, jiyotaantapaaki japatotapiintaita. ²²Tii omaanta ishintsinka jiyotaantzi, janaanakiri Yotzinkariiti, iyokitzi ikantaiyanakani. ²³Ari isaikitsitakari janta atziri piyarishiritatsiri, kaimanaki irirori, ²⁴ikantzi: “Jesús, Nazaret-jatzi, niyotzimi naaka, irokataki itasorintsiti Pawa. Iro pipokantari jaka papiroyitaina”. ²⁵Ikantanaki Jesús: “¡Pimairiti piyari! ¡Piyataai!” ²⁶Ikaimanaki shintsini atziri, jompitatakaawaitanakari iwiyariti, jookanakirira.

²⁷Ikantawakaanaka atziriti: “Piñaataitiri jirika, ikitsirinkiri jowawisaakotziri piyarishiritatsiri”. Iyokitzi jowapiroitanakiri.

²⁸Thaankiini ikimakoitanakiri Jesús janta Galilea-ki.

Joshinchagairo Jesús riyoti Pedro

(Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

²⁹Ikanta ishitowanai Jesús japatotapiintaita, jaanakiri Juan ipoña Jacobo, ikinaianakini ipankoki Simón, isaiki iijatzi Andrés iririntzi Simón. ³⁰Iro jariitapaakityaami, ikantaitawakiri: “Okatsinkaakiwaitatzi riyoti Simón”. ³¹Iikiro ipithokashitawo, ikathawakotakiro, joosaikakiro. Kaatanaki okatsinkaakiwaiwita. Piriintanaka aminayitawakiniri oita ompawakiriri.

Joshinchaayitziri Jesús mantsiyari

(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

³²Okanta otsiniriityaanaki, jamaitapaakiniri Jesús oiyiki mantsiyari, jamaitakiniri iijatzi oiyiki piyarishiritatsiri. ³³Ipiyowintapaakari pankotsiki. ³⁴Joshinchaayitairi maawoni. Tiira ishiniti apaani piyari iñaawaiti joshinchaayitziri ikaatzi piyarishiritatsiri. Tima jiyotzi piyari irirori tsika jiita Jesús.

Jiyotaantzi Jesús maawoni Galilea-ki

(Lc. 4.42-44)

³⁵Okanta oñaatamani, ananinkanaki Jesús jamana otzishimashiki. ³⁶Ikanta Simón itsipatakari ikaatzi joyaataiyirini, jaminaminatairi. ³⁷Ikanta jiñaapairi, ikantapairi: “Yotaanari, jaminaminaitatziimi”. ³⁸Jakanakiri irirori ikantzi: “Thami aati, tiira iro nompokantyaari nosaiki jaka, ontzimatyii niyotaantayiti iijatzi pashiniki nampitsi”. ³⁹Ari okantzimaitaka, ithonkakiro Jesús janiitakiro Galilea-ki, jiyotaantaki maawoni nampitsi tsika japatotapiintaita, joshinchaayitairi oiyiki piyarishiriyitatsiri.

Joshinchagaitziri imatziri pathaawontsi

(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

⁴⁰Ipoña ipokaki imatziri pathaawontsi, jotzirowashitapaakari Jesús, ikantapaakiri: “Pikowirika, poshinchagaina”. ⁴¹Jaminanakiri Jesús, jitakoshiritanakari. Jotirotantakari irako, ikantziri: “¡Nokowi, pishintsitai!” ⁴²Shintsitanai ipathaawaiwita. ⁴³Ikantawitawaari jiyaaitaira inampiki, ⁴⁴ikantziri: “Iiro pithawitakotana. Tampatzika piyaatashitanakiri Ompiratasorintsitaari, pimonkaatairo ikantakaantakiri pairani Moisés-ni, paanaki pinkitiwathatantaiyaari, iroora jiyoyiitantaimini ishitakotaimi”. ⁴⁵Iro kantzimaitacha

pathaawaiwitachari, ikamantantanaki nampitsiki tsika okanta ishintsitantaari. Iro kaari okantantanaa isaikanai Jesús nampitsiki ijyikitapaakira atziri. Jataki otzishimashiki, ari isaikakiri. Arizimaitaka jiyaaashitziri ojyiki atziri.

Joshinchagairi Jesús kisopookiri

(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

2 ¹Awisaki tsika okaatzi kitijiyiri, iijatzi ipiyaa Jesús nampitsiki Capernaum. Ikimayitawai atziripaini, ikantaitzi: “Ariitaa Jesús”. ²Ipiyowintawaari iijatzi, tii jimonkaatapaakawo pankotsi. Jiyotaayitapai maawoni. ³Tzimatsi ⁴ atziri pokashitakiriri Jesús jinatakotakiri kisopookitatsiri. ⁴Tii okantzi jiñiiri, jotzikakiri atziriiiti piyotainchari. Atiitanaki jinoki pankotsiki, jimoontakiro ikatziyakara Jesús, jowayitakotakiniri mantsiyari. ⁵Ikanta Jesús, jiyotakotawakiri jawintaashiritayaari, jiñaanatawakiri mantsiyari, ikantziri: “Notomí, ipiyakoitaimiro pikaaripiroshiriwaitaki”. ⁶Kimaki Yotzinkariiti, ikantashiritanaki irirori: ⁷“Ithainkakiri Pawa jirika. Tima tikaatsi kantironi impiyakotantiro kaaripirori, apaniro ikanta Pawa ipiyakotantziro”. ⁸Yotaki Jesús ikinkishiritari, ari josampitziri, ikantzi: “¿Oitama pikinkishiriwaitantawori jiroka? ⁹¿Tiima okamiithatzimotzimi nokantakiri kisopookiri: ‘Ipiyakoitaimiro piyaaripiroshirinka?’ ¿Irooma pikowi nonkantiri: ‘Pinkatziyi, paanairo pomaryaaminto, piyaatai?’ ¹⁰Iroñaaka piñiiri Itomi Atziri tzimatsi ishintsinka, ipiyakotziri kaaripiroshiririiti”. Ipithokashitanakari kisopookiri, ikantanakiri: ¹¹“¡Pinkatziyi! Paanairo pomaryaaminto. Piyaatai”. ¹²Katziyanaka mantsiyari, jaanairo jomaryaaminto, shitowanaki. maawoni atziri jiñaawakiri. Iyokitzi ikantaiyanakani jiñaayitawairira. Ikimoshiriwintanakiri Pawa, ikantaiyanakini: “Imapiro okamiithataki jiroka. Tii añaapiintziro ojyawori”.

Jaantanakariri Jesús iitachari Leví

(Mt. 9.9-13; Lc. 5.27-32)

¹³Ipoña japiitapairo Jesús jiyotaayitapairo atziri inkaarithapiyaaki. Ari ipiyowintapaari iijatzi. ^a ¹⁴Ikanta ithonkanakiro jiyotaantzi, awisanaki. Irojatzji jiñaantapaakariri itomi Alfeo iitachari Leví, isaiki irirori ikowakoyitziri kiriiki ijyininkapaini. Ikantapaakiri: “¡Poyaatina!” Katziyanaka, joyaatanakiri. ¹⁵Ipoña Leví irirori, jaanakiri Jesús jowakayaari ipankoki. Ari jiyaatsitakari iijatzji jiyotaani, itsipatapaakari kowakoyitziriri ijyininka kiriiki, ipoña kaaripiroshiririiti. Ojyiki piyotainchari jowaiyani. ¹⁶Ikanta Fariseo-paini itsipatakari Yotzinkariiti,

^a 2.13 Jiroka wairontsi Leví, irojatzji pashini iwairo Mateo.

josampitakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: “¿Oitama itsipatantariri yotaimiri kaaripiroshiririiti, itsipatsitakari iijatzi kowakotziriri ijiyininka?” ¹⁷Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Aririka imantsiyati atziri ipokashitziri aawintantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsiri tikaatsi inkowi irirori. Tii apa nompokashitiri kamiithashiririiti nonkaimashiriyitairi, aña nopokashitatziri kaaripiroshiririiti nonkaimashiriyitairi iijatzi”.

Ikinkithatakotziro Jesús tziwintaantsi

(Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

¹⁸Tzimatsi pokashitakiriri Jesús, josampitapaakiri ikantziri: “Itzitapiintakawo jiyotaani Juan jowanawo, ari ikimitsitari jiyotaani Fariseo-paini. ¿Oitama kaari itzitantawo piyotaani iiroka?” ¹⁹Jakanaki Jesús, ikantziri: “Aririka intsipataityaari aawakaachari, ¿Arima jowashiriniintawaitatya? Kimitaka iiro, aña kimoshiri ikantaiyani jowaiyani. ²⁰Irooma paata, aririka jagaitakiri jiimintaitari, aripaiti intziwaitaiya. ²¹Aririka jowapatankaitantyaawo owakiraari osapiki pajatori ikithaaitari, arira osapiryaapirotanaki amithatanatyaarika owakiraari. ²²Iroora kamiithatatsiri owantyaawo iiryaari jimiritaitari owakiraanakiriki mishinantsinaki. Irooma jowantashiitayaawo pajatonaki, ari osanaryaakotanaki, apitiroiti apaatashiwaitatya”.

Ikinkithatakotziro Jesús kitiiyiri jimakoryaantaitari

(Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

²³Okanta kitiiyiri jimakoryaantaitari, ikinanaki Jesús pankirintsimashiki. Ari joyiikitanakiri jiyotaani okithoki pankirintsi. ²⁴Tii inimotziri Fariseo-paini, josampitakiri Jesús, ikantanakiri: “¿Oitama joyiikitantawori piyotaani? ¿Tiima jiyotzi tii oshinitaantsitzi kitiiyiriki jimakoryaantaitari?” ²⁵Jakanaki Jesús ikantzi: “¿Tiima piñanatakotziri ikantakota David-ni itsipatantakariri ikaataiyini ikamantawitakari itajyi? ²⁶Ityaaki tasorintsiipankoki ipinkathariwitara Abiatar-ni, jowakawo tasorintsitanta, ipakiri iijatzi itsipayitakari. Tiira oshinitaantsiwiwa, apa jowapiintawitawo Ompiratasorintsitaari”. ²⁷Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Iriira atziririiti kantakaantzirori jiwitsikantaitakanariri kitiiyiri jimakoryaantaitari. Kaari kitiiyiri jimakoryaantaitari kantakaantzirori jiwitsikantaitakariri atziripaini. ²⁸Jirika Itomi Atziri ipinkatharipirotziri irirori, janairo jiroka kitiiyiri”.

Atziri kisowakori

(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

3 ¹Ipoña ityaapai iijatzi Jesús japatotapiintaita. Ari isaikitsitakari atziri kisowakori. ²Ikowaitatziira jiñiitiri joshinchaayitairi mantsiyari kitiiyiriki jimakoryaantaitari. Kimpoyaa jowaitanakiri,

onkantya inthawitakotantyaariri. ³Ipoña Jesús ikaimakiri mantsiyari, ikantziri: “Pimpoki, posatitya niyanki”. ⁴Josampitakiri piyowintakariri: “¿Otzimika shinitaantsitsirsi antiri kitiiyyiriki jimakoryaantaitari? ¿Tiima okamiithatzi anishironkatanti, irooma kamiithatatsiri owamaanti? ¿Tiima okamiithatzi antiro iroopirotatsiri, irooma kamiithatatsiri ankaaripirowaiti?” Tikaatsi akanaintsini. ⁵Jotsikanatanakari Jesús piyowintakariri, owatsimaashiritanakari jiñaakiri tii jinishironkayitanti, ikantanakiri mantsiyari: “¡Pintharyaawakotai!” Matanaka, akotsitanai kamiithaini atziri. ⁶Ikanta Fariseo-paini, jataki inkinkithawaitakairi aapatziyariri Herodes jamini tsika inkantiri jowamaakaantantyaariri Jesús.

Ipiyotaiyani inkaarithapiyaaki

⁷Ipoña ishitowanaki Jesús, ikinanai inkaarithapiyaaki itsipatanaari jiyotaani. Joyaatani jowanakiri Galilea-jatzi, Judea-jatzi, ⁸Jerusalén-jatzi, Idumea-jatzi, maawoni nampiyitawori intatsikirona antawaaki jiña Jordán. Ikimakotakiri iijatzi Tiro-jatzi, Sidón-jatzi, ikantaitzi: “Ojyiki itasonkawintantaki Jesús, jantaki ojyiki kaari jiñaapiintaitzi”. Pokaiyapaakini iriroriiti jiñiiri. ⁹Irootaki Jesús ikantantanakariri jiyotaani jamakiniri pitotsi, iiro jawitsinagaitantari. ¹⁰Jimatakiro Jesús, joshinchaayitaki ojyiki. Otatsinkapirinkitawakaanaka mantsiyari ikowi jotirotantawatyaaari jako. ¹¹Ipokayitzi piyarishiritatsiri, jotzirowashitari Jesús, ikaimimaita shintsini, ikantzi: “¡Iiroka Itomi Pawa, niyotzimi naaka!” ¹²Onkantya iiro jiyotsitantaitari Jesús, ikisayitanakiri.

Jiyoshiitaki Jesús 12 jotyaantapiroriti

(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

¹³Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki. Arira ikaimakaantapaakiri ikaatzi kamiithatzimotakiriri. Jataiyakini ikaatzi ikaimakaantakiri. ¹⁴Aripaiti jiyoshiitakiri 12 intsipatapiintyaari, iriitaki jotyaantiri inkinkithatakaantayiti. ¹⁵Ipasapiyaakari joshinchaayitairi irirori mantsiyari, ikaatzi piyarishiriyitatsiri. ¹⁶Jirika ikaatzi jiyoshiitakiri: Simón, jiitairi Pedro. ¹⁷Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipataakiri Juan, irijatzi iririntzi Jacobo. Jiitairi “Boanerges”, (akantziri añaaniki aaka: “Otomi ookathawontsi”). ¹⁸Ipoñaapaaka iijatzi Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo, Tadeo, iijatzi Simón iitachari “Kisakowintantaniri”, ¹⁹ipoñaapaaka Judas Iscariote, pithokashitaiyaarini.

Ookimotziriri Tasorintsinkantsi

(Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23)

²⁰Ipoña ipokaiyaini Jesús pankotsiki. Ari ipiyowintawaari ojyiki atziripaini, tii okantzi jiyaatapainti jowaiya Jesús. ²¹Tzimatsi

kantayitanaintsiri: “Shinkiwintaka Jesús”. Iro ipokantawitakari ijyinkathoriiti, jaanairimi. ²²Ariitaiyapaakani iijatzí Yotzinkariiti ipoñaayitaka Jerusalén-ki, ikantapaaki irirori: “Jirika atziri joshinchaatziiri ashitariri piyari iitachari ‘Beelzebú’, irootaki joshinchaantariri piyarishiriyitatsiri”. ²³Ikanta ikimaki Jesús, japatotaiyakirini, jojyakaawintatziiniri, ikantziri: “¿Tzimatsima piyari kaminaawakaachari iiro jaagantanta? ²⁴Aririka jantaminthatawakaiya atziri ipinkathariwintantzi nampitsiki, jookawintawakaa. ²⁵Aririka jantaminthatawakaiya iijatzí atziri ikaatzi isaikaiyini ipankoki, jookawintawakaa. ²⁶Ari ikantari iijatzí piyari aririka jantaminthatawakaiya, jookawintawakaa, iiro ñiñiro ishintsitai, ari japirotaiyaari. ²⁷Atziri ñaapirotachari kamiitha, tikaatsi matirini intyaashitiri ipankoki jayitiri tzimimotziriri irirori. Irooma aririka joojoitakiri, aritaki jimatakiri.

²⁸Pinkimi nonkantimi: kantatsi Pawa impiyakotairi kaariproshiriwaitatsiri, onkantawitatya jookimowaiwityaari. ²⁹Iriima ookimowaitziriri Tasorintsinkantsi, jashi jowairo, iiro ipiyakoitairi”. ³⁰Irootaki ikantantakariri Jesús, tima ikantaitatziiri: “Kamaari jinatzí”.

Inaanati Jesús ipoña iririntzipaini

(Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

³¹Ariitapaaka inaanati Jesús otsipatakari iririntzipaini, okaimakaantapaakiri, okatziyapaaka jikokiroki. ³²Ikantawitakari apatowintakariri: “Ari opoki pinaanati otsipatakari pirintzipaini, okowi oñiimi”. ³³Ikantanaki Jesús: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka iro nonaanatitari, iri nirintzitari?” ³⁴Ipithokashitanakari apatowintakariri, ikantziri: “Jirika, iriyitaki nokimitakaantaari nirintzi, nokimitakaantaari nonaanati. ³⁵Ikaatzi antanairori ikowayitziri Pawa, iriitaki nirintzitaari, notsirotaari, irojatzí nonaanatitaari”.

Jojyakaawintziri Jesús pankiwairintzi

(Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

4 ¹Ipoña ipiyanaa iijatzí Jesús inkaarithapiyaaki, jiyotaantapai. Ipiyowintaitawaari. Otitanaka pitotsiki, saikakotaki niyanki kapichiini, katziyaiyachani atziriiti othapiyaaki ikimisantziri. ²maawoni jiyotaayitziriri, jojyakaawintatziiniri, ikantziri: ³“Tzimatsi pankiwaitatsiri, jataki ipankiwaitzi. ⁴Okanta jookakitakiro iwankiri, tzimatsi ookakitapainchari aatsiki. Ipokaiyapaakini tsimiri, jowapaakawo. ⁵Tzimatsi pashini ookakitapainchari omapipookitzi. Thaankipiroini ojyookawitanaka. Tiira otontapathapirotatzi kipatsi, ⁶sampishitanaki pankirintsi jooryaapaakira ooryaa. Tima tii ontyaapiroto oparitha inthomainta. ⁷Tzimatsi pashini ookakitapainchari okitochiimashitzi,

anaanakiro iroori ojyookanaki. Tii okithokitzi. ⁸Tzimatsi pashini ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi, saankana ojyookapaaki, kithokitanaki maawoni. Tzimayitai okithoki apaanipaini okaatzi jyookaintsiri. Apaani jyookapaintsiri, kapichiini okithokitanaki, pashini ojyikini okanta, pashini ojyikipirotanai okithoki”.^b ⁹Iikiro ikantanakitzi Jesús: “Kowatsiri inkimathatiro, jowakimpitaya inkimisanti”.

¹⁰Aritaki jataiyaini maawoni atziri, apa isaikaki Jesús itsipayitanaari oyaayitapiintakiriri, ipoña 12 jiyotaani. Ari josampitaiyakirini Jesús, ikantziri: “¿Oitaka pojyakaawintakinari inkaanki?” ¹¹Jakanakiri Jesús, ikantzi: “Iroñaaka nonkamantimiro kaari piyowitaiyani, aritaki piyotairo tsika ikanta Pawa ipinkathawintantzi. Iriima pashinipaini, iiro nokamantsitari irirori, apa nojyakaawintashityaanari, ¹²onkantya iiro ikimathatantawo ikimawitakari. Onkantawitaya inkimisanti, iiro ikimathatziro, iiro ipashinishiritai, iiro ipiyakoitairi irirori”. ¹³Ipoña Jesús josampitanakiri, ikantziri: “¿Tiima piyotawakiro nojyakaawintakiri? Aririka napiitakimiro nojyakaawintimiro, ¿tsikatya pinkantya piyotantyaawori? ¹⁴Tima jirika atziri ookakitakirori iwankiri, iriira ojyakaawintachari kinkithatziro iñaani Pawa. ¹⁵Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ipokapaaki Satanás, imaijantakaapaakiri. Iriiyitaki ojyakaawintziri ookakitapainchari aatsiki. ¹⁶Tzimatsi kimawitawori ñaantsi, ikimisantawita thaankiini. Jojyakowitakawo ookakitapainchari omapipookitzi, ojyookawitanaka thaankiini. ¹⁷Tiira jiyotakopirotatyiro ñaantsi, tii inkisashityaawo ikimaatsikowintawo ikimisantawitawo ñaantsi, jowajyaantanakiro. Jojyakotakawo pankirintsi sampishitanaintsiri, tii ontyaapirotatyi oparitha inthomainta kipatsiki. ¹⁸Tzimatsi pashini kimawitawori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari kitochiimashiki. ¹⁹Okantakaantziro jamatawiwaita apaniroini, ikinkishiryaaakotawo jajyaagantya, iro ikowapirotakiri ontzimimotairi maawoni. Anaanakiro ñaantsi ikimawitawakari, jojyakawo pankirintsi kaari kithokitatsini. ²⁰Tzimatsi kimawakirori ñaantsi, ojyakaawintakiri ookakitapainchari okamiithawanikitzi kipatsi. Ikimisantanai, jojyakotanaawo apaani jyookapaintsiri, tzimaintsiri kapichiini okithokitanaki, pashini ojyiki okantanaka, pashini ojyikipirotanaki okithoki”.^c

Onkoñaatakoyitai manakoyiwitachari

(Lc. 8.16-18)

²¹Ipoña ikantaki iijatzi: “Akowirika ootyaari ootamintotsi, ¿arima antatakotakiri kowitzinakiki? ¿Owakotzirima otapinaki? Tiira. Iro akowi

^b 4.8 Kantakotachari jaka “okaatzi jyookapaintsiri”, kimitaka okaatzi 30 okithoki, pashini okaatzi 60 okithoki, pashini okaatzi 100 okithoki. ^c 4.20 Paminiro kantakotachari janta versículo 4.8.

onkoñiityi maawoni aminawaitantyaari. ²²Ari onkantyaari iijatzi, ontzimatyii onkoñaatakoyitai manakowitainchari, oñaagantairo kaari ikimathawiita pairani. ²³Kowirori inkimathatairo, inkimisanti”. ²⁴Ikantanakiri iijatzi: “Paamaiyaawo okaatzi pikimakiri. Oztimikari pantzimotantani, jimapiroitaimikari iiroka apaata.” ²⁵Itzimirika otzimimotakiri, iikirora ontzimimopirotanakityiiri. Iriima kaari otzimimotzi, iikirora jiyaatatyi jñihiro iiro ontzimimopirotaii”.^e

Jojyakaawintziro Jesús ojyooki pankirintsi

²⁶Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tzimatsi ojyari ipinkathawintantai Pawa. Ojyatyaaari pankiwairintzi, ²⁷jimayi tsiniripaiti, inkakitamanai. Tiimaita jiyotzi tsika okanta ojyookantanakari iwankiri. ²⁸Apaniro ojyookawaitzi, itanatyaaawo oshitowanaki oryaani oshi, ompoña ompowainkatanaki, tzimanaki ojyiki okithoki. ²⁹Onkantya osampatanaki, monkaapaititapaaka joiipatanaityaawori”.

Jojyakaawintaitziro oryaanikitatsiri okithoki incható (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

³⁰Ikantanaki iijatzi Jesús: “¿Oitama ojyari iijatzi ipinkathawintantai Pawa? ¿Oitama nojyakaawintimirori? ³¹Ojyatyaaawo aririka ampankitiro oryaanikitatsiri okithoki pankirintsi. Okantawita oryaani onawita,^f ³²aririka ampankitakiro, ojyookanaki, anaanakiro pashini pankirintsi, antawo onkantayitya otiwa, ari iminkoshitanyaaawo tsimiri otsimankatapishitakira”.

¿Oitama jójyakaawintantawori Jesús ikinkithatakotziri? (Mt. 13.34-35)

³³Ari ikantapiintatya Jesús jójyakaawintziniri atziri okaatzi jiyotaayitziriri. Kapichiinirika ikimathatawakiro atziripaini, kapichiinira jiyotairi. Ojyikirika inkimathatawakiro atziripaini, ojyikira jiyotaapirotairi. ³⁴Okaatzi ikinkithatakantziri, jójyakaawintatziro maawoni, tii jooñaawontziniri. Iriima jiyotaani, ikimathatakaakiri maawoni irirori.

Jomairintziro Jesús tampiya (Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

³⁵Okanta otsiniriityaanaki, ikantanairi jiyotaani: “Thami amontyaakotai intatsikironta”. ³⁶Aritaki jatanai maawoni

^d 4.24 Okaatzi kinkithatakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapichiinirika pinkimisantawakiro nokantakimiri, kapichiini piyotairo. Irooma pinkimisantapirotawakirika, ojyiki piyotawakiri, iikiro niyotakaapirotanakityiimiro.

^e 4.25 Jiroka okantakotziri okaatzi ikinkithatakotziri jaka: Ikaatzi yotawakirori niyotakiriri, iikiro niyotakaapirotanakityiiri. Iriima kaari kimisantawakironi niyotawitakariri, imapirotya iiro jiyotairo. ^f 4.31 Iro ikantakotziri jaka “okitho iryaanikitatsiri pankirintsi” iitachari mostaza, jyookatsiri inampiki pashini atziri.

piyowintakariri. Arira isaikitsitakari irirori pitotsiki montyaakotaiyanaini. Tzimatsi oyaatanakiriri ikinakoyitanaki pashiniki pitotsi. ³⁷Ari omapokapaakiri antawoiti tampiya, otamaryaatanaki antawo, kitaatapaaka jiñaa pitotsiki, irootaintsi intsitsiyakoti. ³⁸Jowakiryaitanakiri jimayira opataki pitotsi, jotziitotaka, ikantaitziri: “¡Yotaanarí! ¡Antsitsiyakotatyí!” ³⁹Piriintanaka Jesús, iñaanatanakiro tampiya, ikantziro: “¡Aritapaaki pitampiyatzi!” Ikantsitanakawo inkaari ijatzi: “¡Pimairyaaati!” Awisanaki tampiya, mairyaatanaki inkaari. ⁴⁰Ikantziri jiyotaani: “¿Oitama pithaawashitanakiri? ¿Tikiraama pawintaarita Pawa?” ⁴¹Ojyiki ipinkathanakiri, ikantawakaiyanakani ithaawankakiini: “¿Iitayaakama jirika jomairintantawori tampiya, jomairintsitakawo ijatzi inkaari?”

Gadara-jatzi piyarishiritatsiri

(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

5 ¹Ariitapaaka Jesús intatsikironta inkaariki, inampiki Gadara-jatzi. ²Iro jaatakotapaakityaami, ishiyashitawakari piyarishiritatsiri ipoñaakawo kitataariki, ³ari isaikawaitziri irirori. Tii jaawiyaitziri joojowiitantari ashirotha. ⁴Itzimpijyiro joojowiitantari iitziki ijatzi jakoki. Tikaatsira kitsirinkirini. ⁵Ari ikantaitatyaani maawoni kitiijyiriki ijatzi tsiniripaiti, ikinayitzi otzishiki, kitataariki, ikaimawaitzi, itotakaayitawo mapijiyitapaini. ⁶Ikanta iñaawakiri ipokaki Jesús, ishiyashitawakari, jotzirowashitapaakari. ⁷Ikaimapaaki shintsiini, ikantzi: “¡Jesús, Itomi Pawapirotatsiri, tiira nonkowi powashironkaina! ¿Tsikama pinkantatainaka?” ⁸Tima ikisapaakitziiri Jesús, ikantapaakiri: “¡Piyaati piyari!” ⁹Ipoña josampitanakiri: “¿Tsikama piitaka?” Ari jakanaki piyari, ikantzi: “Noita ‘Jyikiyantzi’, tima ojyiki nokaataiyini”.⁸ ¹⁰Iikiro ikantanakitzi piyari: “Tii nokowi potyaantina pashiniki nampitsi”. ¹¹Ari ipiyotaka tyonkaarikiini ojyiki chancho joshintagaiyini. ¹²Ikantaiyini piyari: “Potyaantina janta chancho-ki”. ¹³Ari ikantzi Jesús: “Pantiro”. Ari ishiyaiyanakani chancho impiitatzi otzishi, mitaiyapaakini inkaariki, ari japirota ipiinkaki. Ikaataiyini 2000 chancho.

¹⁴Ithaawaiyanakini aamaakowintariri, shiyaiyanakani inkamantanti nampitsiki, ikamantakiri ijatzi maawoni saikayitatsiri jowaniki. Pokaiyanakini jaminiro awisaintsiri. ¹⁵Ipokashiitanakiri Jesús, iñaitapaakitziiri piyarishiriwitachari. Isaikaki, ikithaataa, kamiitha ikantanaa. Ithaawantapaakari iñaapaakiri. ¹⁶Ikaatzi ñaakiriri inkaanki ikamantawakiri pokayitaintsiri, ikantzi: “Piñaakiri jirika, iriitaki Jesús owawisaakotairi. Jowiinkakaantaki ojyiki chancho”. ¹⁷Ikantaitanakiri Jesús: “Piyaatai, tii nokowi pisaikimotina”. ¹⁸Ipoña

⁸ 5.9 Jiroka wairontsi “Jyikiyantzi”, irojatzi ikantsitaitari “legión”.

jotitanaa Jesús pitotsiki. Ikantawitawaari jowawisaakotakiri: “Nokowi noyaatanakimi”. ¹⁹Jakanaki Jesús, ikantzi: “Iiro poyaatana, piyaatai piyyininkaki. Pinkamantapairi, pinkantiri: ‘Jinishironkataana Pinkathari’”. ²⁰Ikanta jirika piyarishiriwitachari, jatai inampiki iitachari Decápolis ikamantapairi maawoni atziri, ikantapairi: “Jowawisaakotaana Jesús”. Iyokitzi ikantaita ikimaitziri ikantayitapairi.

Irishinto Jairo opoña tsinani otirotsitakiriri iithaari Jesús
(Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

²¹Ikanta ipiya Jesús ipoñagaawo intatsikirona. Ipiyowintawaari oyyiki atziri inkaarithapiyaaki. ²²Ari jariitapaaka pinkatharitatsiri japatotapiintaita jiita Jairo. Jiñaapaakiri Jesús, jotzirowashitapaakari, ²³ikantapaakiri: “Onkamatyí nishinto. Nokowi piyaati potirotantaawo pako, oshintsitaita”. ²⁴Ari jiyaatanaki Jesús, iro kantzimaitacha joyaatanakiri oyyiki atziri, jawitsinaimatanakiri.

²⁵Okanta tsinani osokaawaitachari, tzimakotaki 12 osarinti omantsiyawaitzi, ²⁶oyyiki jaawintawiitakawo, othonkakiro tzimimowitawori opinakowinta. Aminaashiwaitaka, iikiro iyaatatzi omantsiyatzi. ²⁷Okimaki iroori ikinkithatakoitziri Jesús, ikantaitzi: “Oshinchaantaniri jinatzi Jesús”. Osatikantanakari atziri okinashitanakiri itaapiiki, otirotsitawakiri iithaari. ²⁸Tima okantashiritanakitzi iroori: “Aririka notirotsitawakiri iithaari, ari noshintsitai”.

²⁹Apathakiro oshintsitanai osokaawita. ³⁰Jiyotsitanaka Jesús tzimatsi oshinchaashitakari ishintsinka, josampitanakiri oyaayitakiriri, ikantziri: “¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?” ³¹Jakanakiri jiyotaani, ikantzi: “¿Tiima piñiiri jawitsinaimatanakimi atziriiti? Iikiro pikantatzi: ‘¿Iitama otirotsitakinawori noithaari?’ ” ³²Iikiro jaminaminatanakitziiri Jesús, jiñiiri otirotsitakiriri iithaari. ³³Okanta tsinani opinkathatanakiri Jesús, okawaitanaka. Tima iro joshinchagai. Iyaatashitanakiri, otzirowashitapaakari, okamantakotapaaka. ³⁴Ikantanakiro irirori: “Tsinaní, oshinchagaimi pawintagaana. Kantatsi piyaatai, kimoshiri pinkantanaiya, aritaki shintsitaimi”.

³⁵Tikira inthonkiro Jesús iñaanatziro, ariitaiyapaakani poñainchari ipankoki Jairo. Ikantapaakiri: “Kamaki pishinto. Iiro poñaashirinkashiwaitari yotaantaniri” ³⁶Ikanta ikimawakira Jesús ikantaitapaakiri, ikantanakiri Jairo: “Iiro powashirita, pawintagaina naaka”. ³⁷Tikaatsi ishiniti joyaatanakiri. Apa jaanakiri Pedro, Jacobo, Juan. Iriitaki Juan iririntzi Jacobo. ³⁸Ikanta jiyaatanaki, ariitaka ipankoki Jairo. Ikimapaatziiri ikamiñiinkataki atziriiti, jiraakoiyawoni. ³⁹Tyaapaaki Jesús, ikantapaakiri: “¿Oitama piraantaiyarini? Tii okami, imakoryaatzi”. ⁴⁰Thainkashiri jowaitanakiri Jesús. Jomishitowapaakiri maawoni. Apa isaikanaki ashitawori, iijatzi jiyotaani. Ityaashitanakiro

jomaryaitakiro iintsi. ⁴¹Joirikawakotapaakiro, iñaanatzimaitawo, ikantziro: “¡Talita cumi!” (akantziri apaantiki aaka: “Iintsi, pimpiriinti!”)^h ⁴²Piriintanaka iintsi, aniitanai. Tima tzimakotaki 12 osarintsiti, irootaki aniiwaitantanaari. Iyokitzi ikantanaka ikaatzi ñaakirori. ⁴³Ikantzi Jesús: “Pimpiroota owanawo”. Ikantanakiri iijatzi: “Tiira nokowi pinkamantayitiri atziriti”.

Ipiyaa Jesús Nazaret
(Mt. 13.53-58; Lc. 4.16-30)

6 ¹Ikanta Jesús ipiyaa inampiki, ari joyaatairi maawoni jiyotaani. ²Okanta kitijiyiri jimakoryaantaitari, jiyotaantaki Jesús japatotapiintaita. Iyokitzi ikantaitakiri. Ikantayitzi ikimaitziri: “¿Iitama jiyotanitankakari jirika? ¿Iitama antakairiri kaari jiñaapiintaitzi? ³¿Kaarima jirika añaaapiintziri ikimitziro inchakota? ¿Iiritaki otomi María? ¿Añiiri Jacobo, José, Judas, Simón, iritaki iririntzipaini? ¿Kaarima iritsiro atsipayitari anampitawo jaka?” Ari opoña tii ikimisantaitziri.ⁱ ⁴Ikantanaki Jesús: “Jashi jowiro Kamantantaniri ikimisantaitziri pashiniki nampitsi, irooma inampiki irirori isaikayitzi ijyininka, tii ikimisantaitziri”. ⁵Irootaki kaari okantanta Jesús joñaagantiro ishintsinka inampiki. Tii ijyikiplotzi mantsiyari joshinchaaki jotirotantari jako. ⁶Antawo jowashiritakotakari ikaatzi kisoshiriwaitatsiri, kaari kowatsini inkimisantai. Iro ikinantanakari jiyotaantayitzi pashiniki nampitsi tzimayitatsiri janta.

Jotyaantaitziri iyotaari
(Mt. 10.5-15; Lc. 9.1-6)

⁷Ipoña Jesús japatotakiri 12 jiyotaani. Ipasapiyaakiri ishintsinka inkitsirinkantyaariri irirori piyari. Jotyaantakiri, intsipatawakaanatya inkaati apiti. ⁸Ikantawakiri: “Iiro paanaki pithaati, powanawo, iijatzi piiriikiti, apa paanaki pikotzi. ⁹Iiro paanaki pashini piithaari. Apa pintyaantanatya pi-zapato-ti”. ¹⁰Ikantsitawakari iijatzi: “Pariitatyaaarika pankotsiki, ari pimaapiintatyi, irojatzi pawisantanatyaari pashiniki nampitsi. ¹¹Iirorika jaapatziyaitzimi, iirorika ikimisantaitzimi iijatzi, pawisapithatanakiri. Potikanairo piipatsikiiti, iro jiyotantaityaari tii ikimisantziri Pawa. Iriira jimapiroitai jowasankitaitiri paata, anaanakiro jowasankitaitakiri Sodoma-jatzi, Gomorra-jatzi. Imapirotya”. ¹²Ikanta jiyayitakira jiyotaani Jesús ikamantakiri atziriti jowajyaantairo ikaaripiroshiriwaitzi. ¹³Jowawisaakoyitaki piyarishiritatsiri, joshinchaayitairi iijatzi ojyiki mantsiyari itziritantari yiinkantsi.

^h 5.41 Irootaki iñaawaitakiri Jesús, tima Aram-paanti jiñaawaitziri irirori. ⁱ 6.3 Jacobo, irijatzira ikantaitsitari iijatzi Santiago.

Ikamantakari Juan owiinkaatananiri

(Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

¹⁴Ariitakotakari pinkathari Herodes okaatzi jantayitakiri Jesús. Tima ikantaitaki: “Añagaira Juan owiinkaatananiri. Piñiuro otzimi ishintsinka”. ¹⁵Pashini kantayitatsiri: “Elías jinatzi”. Ikantayitzi iijatzi: “Kimitaka iriitaki pashini Kamantantaniri”. ¹⁶Ikanta ikimaki Herodes ikantayitakiri, ikantanaki irirori: “Iriitaki añagaatsiri Juan nothatzinkakaantakiri”. ¹⁷Opoñaantari kitziroini Herodes jomontyaakaantziri Juan, okantakaantziro Herodías, iinantawitari Felipe iririntzi Herodes. Irootaki jinanantaari Herodes irirori. ¹⁸Tima ikaminaantawitayta Juan, ikantawitari Herodes: “Tii okamiithatzi piinantyaawo iina pirintzi”. ¹⁹Iro opoñaantakari okisaniintziri Herodías, okowawitaka owamaakaaniri. ²⁰Irootaki jomontyaantakariri kitziroini Herodes. Iro kantzimaitacha Herodes antawoiti ipinkathatakiri Juan, jiyotzi kamiithashiriri jinatzi, kitishiri ikanta. Tiira ishiniwitari intsitokakaaniri. Okaatzi ikaminaawitariri, okompitzimoshiritakari Herodes. Ari jishiwintawitawo ikimisanziri. ²¹Okanta pashini kitiijyiri, joimoshirinkawitawo Herodes itzimantakari pairani. Ipokaiyakini iwinkatharintsiti, ipokaki ijiwari owayiriiti Roma-jatzi, ipokaki jiyawitatsiri Galilea-ki. Owaiyakani. ²²Ari otyaapaaki ishinto Herodías jowaiyani, amajyiitapaaki, okamiithatzimotanakiri Herodes amajyiitani, okamiithatzimotanakiri iijatzi itsipatakari jowaiyani. Ikantanakiro Herodes: “Ari nompakimi oitarika pinkamitinari. ²³Iiro namatawizimi, jiyotzi Pawa tyaaryoo nokantzi. Iroorika pikowi okaatzi nopinkathariwintziri, arityaami onkantaki nompimi kajyitani”. ²⁴Iyaatashitanakiro onaanati, okantapaakiro: “¿Oitama nonkamitiriri?” Okantanaki iroori: “Pinkamitiri iito Juan owiinkaatananiri”. ²⁵Piyapaaka mainawo, okantapaakiri: “Nokowi pimpinawo iito Juan, powakinawo samantanakiki”. ²⁶Antawoiti jowashiritanaka pinkathari. Tima maawoni ikimaitakiri inkaanki, ikantakirori mainawo, tikaatsi inkinakaanairo, ontzimatyii impiro okowakotakiriri. ²⁷Jotyaantaki owayiri jamakiniri iito Juan. ²⁸Jatanaki owayiri jomontyaitziri Juan, ithatzinkapaakiri, jamakotakiro iito samantanakiki. Ipakoitakiro mainawo, aanakiniro onaanati. ²⁹Ikanta ikimaiyakini jiyotaani Juan-ni. Pokaiyaini, ikitatairi.

Jowakaari Jesús 5000 shirampariiti

(Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

³⁰Ariiyitaa jiyotaani jotyaantakiri, apatotapaa maawoni isaikira Jesús, ikamantapairi okaatzi jantayitakiri. ³¹Iikiro ipokaminthatanakitzi atziri, piyayitacha pashini. Tii onkantapainti jiyaataiyaini Jesús jowaiya.

Irootaki ikantantanakariri Jesús jiyotaani: “Thami aati otzishimashiki, amakoryaawakiita kapichiini”.³² Otitaiyanakani pitotsiki, jataiyaini.³³ Iro kantzimaitacha, ojoyiki aminakotawakiriri jiyaatanaki, jiyoitawakiri. Shiyaiyanakani ikinaiyanaki aatsiki, ipoñaanakawo nampitsiki. Iri itaiyakawoni jariita, apatotaiyapaakani.³⁴ Ikanta jariitapaaka Jesús, jiñaapaakiziiri ipiyotaiyakani. Jitakoshiryaapaakari. Ikimiwaitakari ojya iirorika itzimi aamaakowintyaarini. Jiyotaayitapairi iijatzi.³⁵ Aritaki tsiniriityaanaki, ipokashitapaakiri jiyotaani, ikantapaakiri: “Yotaanari, asaikatziira otzishimashiki.³⁶ Pimpakairo piyotaantzi, jiyaataita atziripaini nampitsiki jamananti joyaari”.³⁷ Ikantanaki Jesús: “Pimpiri iiroka joyaari”. Ikantzi jiyotaani: “¿Pikowatziima niyaati namanantakiti nowakaiyaariri? Ojoyiki owanawontsi, iiro jimonkaata kiriiki inkaati 200 ompinatyaaari, nowakaantyaariri maawoni”.³⁸ Ikantzi Jesús: “¿Okaatzika tanta jamakiri atziriiti? Piyaati paminakitiro”. Ikanta jaminakitziro, ikantziri: “Tzimatsi 5 tanta, ipoña apiti shima”.³⁹ Ikantzi Jesús: “Poosaikiri maawoni atziri onatsiryaataki katawoshimashi, pinashiyityaari poosaikayitiri”.⁴⁰ Jimatakiri. Tzimatsi nashiyitainchari isaikayitaki ikaatzi 100 atziri, jimatsitakari iijatzi pashini ikaatzi 50 atziri. Joosaikakiri maawoni.⁴¹ Ipoña Jesús, jaakotanakiro 5 tanta itsipataakiri apiti shima, aminanaki inkitiki, ipaasonkiwintakiro. Ipitoryaakiro tanta, ipakiri jiyotaani, jowawisaakiniri irirori atziripaini. Ari ikimitaakiri iijatzi shima, jantitakari maawoni.⁴² Jowaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani.⁴³ Ijaikiyitairi 12 kantziri okaatzi jowagaantakari.⁴⁴ Kimitaka ikaatzi 5000 shirampariiti owainchari.

Janiitantawo Jesús inkaari
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.15-21)

⁴⁵ Ikantanairi Jesús jiyotaani: “Thamira, pitaiyaawo pimontyaakotai nampitsiki Betsaida”. Ikantanakiri piyotawintakariri: “Kantatsi piyaayitai pipankoki”.⁴⁶ Ikanta jiyaatanai maawoni atziri, tonkaanaki Jesús otzishiki jamanamanaata.⁴⁷ Aritaki tsiniriityaanaki, jiwiyaaakotaiyaani jiyotaani niyantyaaniki inkaari jimontyaakotaiyini. Apaniro isaikanaki Jesús otzishiki,⁴⁸ jaminakotakiri jiyotaani, shintsiiini ikomataiyini oipiyapiyatakotziri tampiya. Okanta okitiiyitzimataki, jiyaatashitairi, janiitantanaawo inkaari, ikinashitapairi itaapiiki, iro jawijyimatirimi.^k⁴⁹ Ikanta jiñaawairi, jojyakaatziiri shiritsi jinatzi, kaimaiyanakini,⁵⁰ tima maawoni jariitashiryaanakari jiñaakiri. Ikantapaakiri Jesús: “Naakataki pokatsiri, iiro pithaawawaitzi, tontashiri pinkantaiyaani”.⁵¹ Otitapaa pitotsiki, awisainkatanaki tampiya. Iyokitzi ikantawintanakari.

J 6.37 Ikantakoitziri jaka “kiriiki” irijatzi ikantaitziri iijatzi pashiniki ñaantsi “denario”.

k 6.48 Paminiro Mt. 14.25.

⁵²Tima tikiraata jiyothatziroota jojyiñaantakawori Jesús tanta, iro kantakaantzirori ikisoshiriwaitaiyini.

Joshinchaantzi Jesús Genesaret-ki
(Mt. 14.34-36)

⁵³Irojatzzi jariitantaiyapaakarini inampiki Genesaret-jatzzi.
⁵⁴Iro jaatakotapaakityaami, thaankipiroini jiyoitawakiri Jesús.
⁵⁵Ikamantawakaanaka maawoni nampitawori janta, jamakoitakiniri mantsiyari jomaryaamintoki. Tsikarika isaiki Jesús, ari jamakoitziniriri.
⁵⁶Imataka ikinayitzi oryaaniki nampitsi, nampitsiki antawo, iijatzzi owaantsiki, jowakoitziniri mantsiyari aatsiki, ikantayitzi: “Pishinitawakiniri jotitrotawakiro piithaari”. maawoni otitrotakirori iithaari shintsyitai.

Owaaripiroshiritziriri atziri
(Mt. 15.1-20)

7 ¹Ipoña ipokaiyakini Fariseo itsipatakari Yotzinkari, ipoñaakawo Jerusalén-ki. Japatowintapaakari Jesús. ²Jiñaapaakiri jiyotaani Jesús tii jantziro jamitapiintaiyarini ikiwaakota jowaiyani. Ikijyimatapaakiri. ³Okaatzzi jantapiintziri Fariseo-paini, iirorika ikiwaakota, iiro jowaa. Irootaki jamitapiintakari pairani ichariniiti: Aririka inkowi joya, ontzimatyii inkiwaakotawatya, inkitiwathatantyaari. ⁴Aririka jariitaiya jamanantzi, tikiraata jowapaiyaata, inkiwaakopirotwatya. Tiira apaani onkantya jamiyitari, ikiwayitsitawo jiraaminto, iyowiti, jonkotsiminto, imaaminto, maawoni. ⁵Irootaki josampitantakariri Jesús, ikantziri: “¿Oitakama imaijantantaawori piyotaani jiyotaayitairi pairani achariniiti? Noñaapaakiri jowaiyani, tii inkiwaakotya”. ⁶Jakanaki Jesús, ikantzi: “Amatawitantaniri pinayitzi. Iirokatakari josankinatakotaki pairani Isaias-ni, ikantaki:

Ipinkathawaantiwitashitana atziripaini.
Tiimaita inkinkishiritakotaina kamiithaini.

⁷Aminaashiwaita jotzirowashitana ipinkathawitana,
Jiyotaantashiwaitawo jamiyitari irirori.

⁸Pimaijantakiro iiroka Ikantakaantani Pawa, pantashitakawo jamiyitari atziriri. Pikiwayitziro piyowiti, piraaminto. Ojyiki okaatzzi pantashiyitakari”.

⁹Ikantziri iijatzzi: “Iroora pantapirotakiri pamiyitari, pithainkanakiro Ikantakaantani Pawa. ¹⁰Jiroka rosankinari Moisés-ni, ikantzi:

Pimpinkathatiri piwaapati iijatzzi pinaanati.

Ikantzi iijatzzi:

Ontzimatyii jowamaitiri kijyimawaitziriri iwaapati iijatzzi inaanati.

¹¹Iro kantzimaitacha iiroka pikantapiintzi: ‘Ankajyaakairirika Pawa airiikiti, ontzimatyii ampiri. Onkantawitawo añiiri jashironkaawaitya

awaapati iijatzi anaanati'.¹² Ari pikantakari iiroka, piyotaashiwaitakari atziripaini, tii inishironkatairi iwaapati iijatzi inaanati.¹³ Apa pantashiwaitakawo jamiyitari pairani pichariniiti, irootaki pithainkantakawori iñaani Pawa. Ari pikantapiintatya pantayitziro kimitakawori jiroka”.

¹⁴ Ari ikaimakiri Jesús maawoni apatotainchari, ikantziri: “Pinkimisantaiyini, pinkimathatantyaawori nonkantiri.¹⁵ Okaatzi jowayitiri, tii owaaripiroshiritantzi. Irooma omishitowayitziro poñaachari inthomainta, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.¹⁶ Powakimpitayawo jiroka”.¹⁷ Ikanta jiyaataiyaini atziri, tyaapai Jesús pankotsiki. Ari josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oita pojyakaawintakiri?”¹⁸ Jakanaki Jesús, ikantzi: “¿Iijatzima iiroka, tima pinkimathatawakiro? ¿Tiima piyotzi iiroka tii owaaripiroshiritantzi okaatzi jowayitiri? ¹⁹Tikaatsi okantziro ashiri, apa okiniro ajiitoki, irojatzzi oshitowantayaari”. Iro jiyotaantakiri Jesús, tii okaariprotzi okaatzi jowayitiri.²⁰ Ipoña ikantanaki iijatzi: “Aririka ankinkishiriwaitya antakairi ajiyinka kaaripirori, irootaki owaaripiroshiritantatsiri.²¹ Tima inthomainta ashiriki opoñaayita: kaaripirori kinkishiritaantsi, kaari kinataantsi, mayimpiritaantsi, tsitokaantsi,²² koshitaantsi, mashithataantsi, kaaripiroshiritaantsi, amatawitaantsi, mayimpiryookitaantsi, samakoniintaantsi, kijyimataantsi, asagaawintaantsi, tzimaityaashiryaantsi.²³ Okaatzi ikinkishiritapiintakari atziriiti kaaripirori onatzi, irootaki iñaantawori owaaripiroshiriwaitziri. Tima inthomainta ishiriki opoñaayitaka jirokapaini”.

Awintaari Pawa Sirofenicia-jato

(Mt. 15.21-28)

²⁴ Opoñaashitaka ikinanaki Jesús nampitsiki iitachari Tiro, irojatzzi Sidón-ki. Ari isaikapaaki pankotsiki, tii ikowawita inkimakoitirimi. Tiimaita jimanakota.²⁵ Tima janta tzimatsi tsinani, piyarishiritatsiri ishinto. Okimakotawakiri iroori Jesús, iyaatashitanakiri, otzirowashitapaakari.²⁶ Kaari Judá-mirinka jiroka tsinani, opoñaatya iroori pashiniki nampitsi oita Sirofenicia. Okantapaakiri: “Jesús, poshinchagainawo nishinto, opiyarishiritatzi”.²⁷ Ikantanakiro irirori: “Paata tsinani. Ikantaitakiranki: Tii jaapithaitziri jowanawo iintsi ampiri otsitsi joyawo, apaniro jowawaita iintsi irojatzzi inkimaniintantatyaari”.¹
²⁸ Ari akanaki tsinani, okantziri: “Imapirotatya pinkatharí pikantakiri. Iro kantacha ikatziyapiinta otsitsi jantyaatsikiini, jowayitawo

¹ 7.27 Iriira joyyakaawintayitziro Judá-mirinkaiti, ikimitari iinchaaniki. Iriima kaari Judá-mirinkatatsini ikimiwaitakari otsitsi.

owanawontsi jookagaantayitziri iinchaaniki”. 29 Ikantzi Jesús: “Ari okanta, imapirotatya pikantakiri. Kantatsi piyaatai, ari piñaapairo pishinto, shintsitai iroori”. 30 Okanta iyaatai tsinani opankoki, oñaapairo ishinto omaryaaka omaamintoki, shintsitai.

Ikimakagairi Jesús ashikimpitawitachari

31 Ipoña jiyataanai Jesús isaikawitapaakara nampitsiki Tiro, ikinanairo Sidón-ki, Decápolis-ki irojatzi jariitantaari Galilea-ki. 32 Ari jamaitakiniri atziri ashikimpitatachari, kaari ñaawaitatsiri iijatzí. Ikantaitapaakiri: “Jesús, potirotantawatyaari pako”. 33 Ipoña Jesús jaanakiri jantyaatsikiini, josagaantantakari jakoimpiki ikimpitaki, itziritantakari jiiwari ininiki. 34 Aminanaki inkitiki, ikisashiritanaka, ikantziri: “¡Efata!” (akantziri apaantiki aaka: “piwitaryagaiya”) 35 Iwitaryaanaka ikimpita, ñaawaitanai kamiitha. 36 Ikantawitawaari Jesús: “Tirora pikamantakotana”. Iro kantacha ipiyathatakari, ikamantakiri maawoni atziri. 37 Iyokitzi jowaitanakiri Jesús, ikantaitzi: “¿Oitaka okamiithatantari jantziri jirika? Ikimakagairi ashikimpitawitachari, iñaawaitakagairi iijatzí kaari ñaawaiwitachani”.

Jowakaari Jesús 4000 shirampariiti

(Mt. 15.32-39)

8 1 Ikanta japatotaiyani oiyiki atziri, thonkapaaka owanawontsi. Ikaimakiri Jesús jiyotaani ikantziri: 2 “Antawoiti nitakoshiritakari atziripaini. Mawataki kitijiyiri itsipatakina jaka, tikaatsitapaaki jowaiyaari. 3 Aririka notyaantairi, ari owamaakiri itajyi aatsiki, tzimayitatsi poñaachari intaina”. 4 Jakanaki jiyotaani, ikantziri: “¿Tsika ayika owakaiyaariri jaka otzishimashiki?” 5 Ari josampitziri Jesús, ikantziri: “¿Tsika okaatzika tanta tzimatsiri?” Ikantaiyanakini irirori: “Tzimatsi 7”. 6 Ari joosaikakaantakiri Jesús maawoni atziri kipatsiki. Jaakiro 7 tanta, ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipakiri jiyotaani jowawisaakiniri atziripaini irirori. 7 Tzimitacha iijatzí shimaaniki. Ipaasoonkiwintakiri iijatzí, ipayitakiri atziripaini. 8 Owaiyakani maawoni, kimaniintaiyakani. Ijaikitairo okaatzí tzimagaantapaintsiri 7 kantziri. 9 maawoni owainchari ikaatzí 4000 shirampariiti. Ari jotyaantairi maawoni. 10 Ipoña jotitanaa Jesús pitotsiki itsipatanaari jiyotaani, montyaakotanai intatsikirona oita Dalmanuta.

Ikowakowiitari Jesús intasonkawintanti

(Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Ipoña ipokaiyapaakini Fariseo, iñaanaminthataapaakiri Jesús, ikowi jñiñiri intasonkawintanti, jiyotantyaariri imapirotatya opoña itasorinka inkitiki, tima iñaantatyaari. 12 Ikisashiritanaka Jesús, ikantzi: “¿Oitama

ikowantari jiñiina nontasonkawintanti jirikapaini? Iiro noñaayimaitari. Imapirotatya”. ¹³Piyanaka Jesús, montyaakotanai.

Shiniyakairori itantani Fariseo

(Mt. 16.5-12)

¹⁴Ari imajjantanakiro jiyotaani jaantanatyaami tanta, apanimachiini tanta jaanaki ipitoki. ¹⁵Ari ikantzi Jesús: “Ontzimatyii paamawintyaawo shiniyakaawori itantani Fariseo iijatzi rashi Herodes”. ¹⁶Ari jiñaanaminthatawakaiyakani jiyotaani, ikantawakaa: “Kaarima amantanaka tanta”. ¹⁷Ikanta Jesús jiyotakiri ikantawakaari jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama pikantawakaantari: ‘Kaari amantanaka tanta?’ ¿Tiima pikimi? Kisoshiri pikantaka. ¹⁸Tzimawitacha poki tii piñaantzi, tzimawitacha pikimpita tii pikimi. ¿Tiima pikinkishiritziro nojyiñaantakawori tanta? ¹⁹Tima 5 tanta tzimawitachari, jowimaitaka 5000 shirampariiti. Poyiitairo okaatzi tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?” Ikantayini: “12 kantziri”. ²⁰“Iijatzi nokantakiro, kaawitachari 7 tanta, jowaiyakani 4000 atziriiti. Poyiitairo tzimagaantapaintsiri. ¿Tsika okaatzi kantziri jaikitaatsiri?” Ikantayini: “7 kantziri”. ²¹Ari ikantziri: “¿Tikiraama pikimathatziroota?”

Jaminakaitziri kaari aminatsiri

²²Ariitaka Jesús nampitsiki Betsaida. Jamaitakiniri kaari aminatsiri, ikantaitapaakiri: “Potirotantawatyaari pako”. ²³Ipoña Jesús, ikathawakotanakiri. Jaanakiri othapiki nampitsi. Jiiwaakitakiri, jotirotantanakari jako. Josampitzimaitari: “¿Kantatsi pamini?” ²⁴Ari jaminanaki, ikantzi: “Aminawitaana, noñaawitaari atziri janiitayini, tiimaita ikoñaapirotzi, joyashitakawo inchato”. ²⁵Ipoña japiitakiri jotirotakiri irookiki, ikantairi: Paminai iijatzi. Aminanai, koñaatanai jamini intaina, jiñaanairo maawoni. ²⁶Jotyaantairi, ikantawairi: “Iiro pikinanai nampitsiki, tii nokowi pinkamantakotina”.

Jiyotaki Pedro: Cristo jinatzji jirika Jesús

(Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

²⁷Ipoña jawisanai Jesús itsipatanaari jiyotaani ikantanaawo nampitsiki saikatsiri Cesarea-ki inampiitiki Filipino. Okanta niyanki aatsi josampitakiri jiyotaani, ikantziri: “¿Oitama ikinkishiritakotanari atziripaini?” ²⁸Ari jakanaki jiyotaani ikantzi: “Ikantaitzimi Juan-ni owiinkaantantaniri pinatzi, ikantaitzimi iijatzi Elías pinatzi. Tzimatsi kantayitzimiri iijatzi pashini, Kamantantaniri piriintaachari”. ²⁹Ipoña josampitanakiri irirori, ikantziri: “¿Oita pikinkishiritakotanari iiroka?” Ari jakanaki Pedro: “¡Cristo pinatzi!” ³⁰Ikantzi Jesús: “Iiro pikamantakotsitana”.

Ikinkithatakota Jesús jowamaitiri

(Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

³¹Ari jitanakawo Jesús ikamantziri jiyotaani onkaati awijiyimotirini, tima iri itapiintachari Itomi Atziri. Ikantziri: “Ojyiki nonkimaatsikowintaimi. Ojyiki inkisaniintina pinkatharipaini, ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari, iijatzi ikaatzi Yotzinkariiti. Jowamaakaantina. Iro awisawitayya mawa kitijiyiri, añagaana”. ³²Ari ikantakiriri, tii jimaniro. Ipoña Pedro, jaanakiri Jesús jantyaatsikiini, ikowawitaka inkaminairimi. ³³Ipithokapithatanakari, jaminanakiri jiyotaani, ikisanakiri Pedro, ikantziri: “¡Piyaa! Satanás! Tii poshiritawo iiroka ikowakaantziri Pawa, poshiritashitakawo ikowayitziri atziriiiti”. ³⁴Ikaimakiri Jesús piyowintakariri, ikaimakiri iijatzi jiyotaani, ikantakiri: “Tzimatsirika kowatsiri intsipataina jowajyaantairo ikowawaitashitari jantiri. Onkantawitayya impaikakoitirimi, intsipataina naaka. ³⁵Ikaatzi antashiwaitawori ikowashiriyitziri, ari impiyashitaiya. Iriima kamawintinani, okantakaantziro ikimisantziro Kamiithari Ñaantsi, aritaki jawisakoshiriyitai. ³⁶Aminaawaitashita ññaitziro otzimimotantzi ojyiki ajyaagawontsi jaka kipatsiki, imoña ññairo impiyashitaiyaawo añamintotsi. ³⁷¿Kantatsima impinatakowintaitya iiro ññaantaawo impiyashitaiya? ³⁸Tima ikaatzi kaaniwintanari naaka inkinkithatakotina kaaripiroshiririki atziri, ari nonkantsitaiyaari naaka iijatzi nonkaaniwintairi paata aririka nompiyi namairo jowaniinkawo Ashitanari nontsipataiyaari maninkariiti, tima naaka Itomi Atziri”.

9 ¹Ipoña ikantanaki iijatzi Jesús: “Tyaaryoowa, tzimayitatsi pikaatzi jaka, tikiraamintha pikamiita, ari piñaakiro ishintsinka Pawa tsika ikanta ipinkathariwintantai”.

Ishipakiryiimotakiri Jesús jiyotaani

(Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

²Okanta awisanaki 6 kitijiyiri. Tonkaanaki Jesús otzishiki, jaanakiri Pedro, Juan, Jacobo. Ari ishipakiryiimotakiri. ³Kitamaa okantanaka iithaari, tikaatsi oiyakairi okitamaatanakira. ⁴Ññaatziiri Elías itsipatapaakari Moisés, ikinkithawaitakaapaakiri Jesús. ⁵Ññaawaitashiwaitanaka Pedro, ikantanakiri Jesús: “Yotaanarí, imapiro okamiithatzi pamaiyakina jaka. Kamiitha niwitsikayimini mawa pankojyitantsi: apaani pashitya iiroka, apaani jashitya Moisés, jashitya apaani Elías”. ⁶Tima ithaawaiyanakitziini, irootaki ññaawaitashiwaitantanakari. ⁷Opoña opokapaaki minkori otsimankakotapaakiri. Ikimaitatzi ikantaitzi: “Nitakokitani jinatzi jirika notomi, pinkimisantiri”. ⁸Ipoña jaminapirowitanaka, tikaatsi ññaani, apa Jesús.

⁹Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikantakiri iiro ikamantantziro iñaakiri irojatzji paata aririka jañagai. Tima jirika Itomi Atziri ari jañagai inkamawitayta. ¹⁰Jimatakiro tii ikamantakotziri, iro kantacha oiyiki josampitawakaiyanakani oita iiro ithawitakotantari Jesús, ari jañagai inkamawitayta. ¹¹Ipoña josampitaiyakirini, ikantziri: “¿Oitaka ithawitakotziri yotzinkariiti iri iiwatapaintsini Elías impoki?” ¹²Ari jakanaki Jesús, ikantziri: “Imapirotatya, iriitakira iiwatapaintsini Elías impoki, jotampatzikatantapaaki. ¿Tsikama okantzika josankinatakoitakina pairani? Tima okantzi: ‘Jirika Itomi Atziri, oiyiki inthainkawaitaitiri’. ¹³Pinkimi, aritaki pokaki Elías. Oiyiki imaamanitaitawakiri, jimonkaatakiro okaatzi josankinatakoitakiriri”.

Jowawisaakotziri Jesús iintsi piyarishiritatsiri

(Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

¹⁴Ikanta jariitaa Jesús jookanakiri jiyotaani, iñaapaatziiri ipiyowintakari oiyiki atziri itsipatakari Yotzinkariiti iñaanaminthatziri. ¹⁵Ikanta iñaawairi ipokai Jesús, jiyokitziwintawairi, ishiyanaka jjiwathatawaiyaari. ¹⁶Josampitapaakiri Jesús, ikantziri: “¿Iitama piñaanaminthatariri?” ¹⁷Akanaki apaani, ikantanaki: “Yotaanarí, namatziimiri notomi piyarishiritatsiri, tii okantzi iñaawaitai. ¹⁸Impokashitapairirika, owanaa jompojakaawaitari kipatsiki. Ishimoripaantiwaitakari, jatsikaikiwaita, ikisotakari. Nokantawitakari piyotaani jowawisaakotainari, tii ikantziri”. ¹⁹Jakanaki Jesús, ikantanaki: “Tiitya pikimisantaiyini iiroka. ¿Tsikapaitima piyotika? Pamakiri jaka iintsi”. ²⁰Jamaitapaakiniri. Ikanta piyari iñaapaakiri Jesús, jompitatakaanakari shintsiini iintsi, tyaanaki, ipinaawaita kipatsiki, ishimoripaantiwaitanaki. ²¹Josampitanakiri Jesús iwaapati iintsi, ikantziri: “¿Tsikapaitima jitanaka piintsiti?” Ikantzi: “Ari ikantsita owakiraa jiryaantzi. ²²Itaakaawaiwitakari paampariki, ipiinkawaitzi iijatzji jiñaaki, ikowi jowamairimi. Kantatsirika pinishironkatina, pantiro”. ²³Ikantzi Jesús: “¿Oitama pikantantawori ‘Kantatsirika...?’ Aririka pinkimisantai, aritaki antatya maawoni”. ²⁴Ipoña ikaimanaki shintsiini iwaapati iintsi, ikantanaki: “Kimisantawitachana, tiirika nokimisantapirotzi, pinkimisantakaapirotaina iiroka”. ²⁵Iikiro iñaatzi Jesús ipokaiyapaakini atziri, ikisanakiri piyari, ikantanakiri: “Pintainaryiiaari iintsi, iiro pipiyashitaari iijatzji”. ²⁶Ikaimanaki shintsiini piyari. Ikamimatakaanakiri iintsi. Oiyiki kantanaintsiri: “Kamaki iintsi”. ²⁷Ipoña ikathawakotanakiri Jesús, jowatziyakiri. Añaanai. ²⁸Ikanta ityaapaakira Jesús pankotsiki, ari josampitakiri jiyotaani apaniroini, ikantziri: “¿Kaari nokantantari naaka nowawisaakotiri?” ²⁹Ikantzi Jesús: “Imapirotatya ishintsitzi jirika piyari, okowapirotatya aakowintyaawo amaña, antziwintyaari iijatzji”.

Japiitairo Jesús ikinkithatakotziro inkamimotanti

(Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

³⁰Ipoña jawisanaki Jesús, ikinayitanai Galilea-ki. Tiira ikowi inkimakotiri atziriri. ³¹Tima jiyotaayitatziri jiyotaani, ikantayitzi: “Irootaintsira jaakaantaitiri Itomi Atziri, jowamaitiri. Awisawitaya, mawa kitiiyiri, aritaki jañagai iijatzi”. ³²Iro kantzimaitacha tii jiyotaiyawakironi okaatzi ikamantawitariri. Tikaatsi kowatsini josampitiri.

Tsika itzimi ñaapirotachari

(Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

³³Ariitaiyaani Capernaum-ki. Ikanta isaikaiyapaini pankotsiki, josampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama pikantawakaari inkaanki aatsiki?” ³⁴Ari imairitaiyakini irirori. Tima ikantaminthatawakaatya inkaanki aatsiki itzimika ñaapirotachari. ³⁵Saikanaki Jesús, japatotakiri 12 jiyotaani, ikantziri: “Aririka pinkowi piñaapirotya, pojyakotyaari ikanta ompirataari, tii iñaapirowaita irirori”. ³⁶Jamaki iintsi, katziyapaaka niyankiniki isaikaiyakini irirori, ikantzi Jesús: ³⁷“Ikaatzi pairyirori nowairo ikimisantaana, imoña jaawakiri kamiitha kimitakariri jirika iintsi, naaka jaaki kamiitha. Ari okimitari iijatzi, aririka jaapatziyaina naaka, kimipirowaitaka iriira jaapatziyaka otyaantakinari jaka”.

Ari atsipatari kaari kisaniiintairi

(Lc. 9.49-50)

³⁸Ari ikantanaki Juan: “Yotaanari, noñaaki chapinki atziri pairyirori piwairo, jowawisaakotzimaitari piyarishiritatsiri. Tiira añiiri antsipatyaaari jaka, nowajyaantakaakiri”. ³⁹Ikantzi Jesús: “Iiro powajyaantakairimi. Tima ikaatzi tasonkawintantatsiri ipairyiuro nowairo, iiro ikijyimataana osamaniityaaki. ⁴⁰Tima ari atsipatari kaari kisaniiintaini. ⁴¹Aririka jitakoitaimi impairyaitiro nowairo, inkantaiti: ‘Nompakotiri jiña jashitaari Cristo’. Iri impinaitairi paata. Imapiro”.

Iiro pantakaantziro kaaripirori

(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

⁴²“Tsikarika itzimi antakaakirini kaaripirori iintsi awintaanari, oyyakariri jirika jaka, ari jowasankitaayitairi. Iro kamiithatatsimi inthayitini mapi ikintsiki, jowiinkaitiri inkaariki. ⁴³Iroorika pako pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi pako. Irojatzii piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo

otzimawita apiti pako ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, ⁴⁴tsika tii ikaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari. ⁴⁵Iroorika piitzi pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinthatzinkatyiiromi piitzi. Irojatzzi piyaaponthokitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti piitzi ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, ⁴⁶tsika tii inkaamanitapai chowitsi, tsika tii itsiwakanitapai paampari iijatzzi. ⁴⁷Iroorika poki pantapiintantyaarimi kaaripirori, powajyaantiro onkantya pawisakotantaiyaari, pinkimitakaantiromi pinkithoryaatyiiromi poki. Irojatzzi piyaapityakitantaiyaari inkitiki. Tima tii opantawo otzimawita apiti poki ompoña piñagairo paata jookaitaimi sarinkawiniki ari pinkantaitatyaani pintagaiya, ⁴⁸tsika tii inkaamanitai chowitsi, tsika tii itsiwakanitai paampari iijatzzi. ⁴⁹Tima paampariki jiñaantayiiitaimi maawoni, inkimitakaantaitimiro iijatzzi okanta tziwi okatyotzi. ⁵⁰Kamiitha okanta tziwi okatyotzi, aririka inkonowaitiro tsika oitya, iiro opantanaawo inkatyokantaityaawo. Pinkimitakotaiyaawo iiroka tziwipirori, paapatziyawakaiya, tima tii opantawo pintzimawintawakaiya”.

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: tii opantawo pookiro piina
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

10 ¹Ikanta jawisanai Jesús jiyaatairo Judea, ikinanakiro intatsikironta Jordán. Japatowintawaari ojiyiki atziri. Jitapaawo jiyotaayitapairi ikimitapiintziro.

²Ari ipokakiri Fariseo, josampitapaakiri Jesús ikowi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakiri: “¿Shinitaantsitatsima atziri jookiro iina?” ³Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “¿Oitama ikantakaantziro Moisés-ni?” ⁴Ikantaiyini irirori: “Ishinitaantziro Moisés-ni ookiro aina aririka impayiiitairo osankinatakota ookawakaantsi”. ⁵Ari jakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Okantakaantziro tii pikimisantantzi, irootaki ishinitantakimirori jiroka. ⁶Pairani itantanakari jiwitsikantzi Pawa, jiwitsikakiri shirampari, jiwitsikitsitakawo iijatzzi tsinani.

⁷Ari jookawintairi shirampari ashitariri, jayi iina,

Apaani inkantanaiya iwathaki jaawakaana.

⁸Irootaki iiro okantanta jookiro atziri itsipataakaakariri Pawa, ⁹tima apaani ikantanaa, iiro okantzi jookawakaiya”.

¹⁰Ikanta isaikaiyini pankotsiki, josampitairi jiyotaani okaatzi ikantakiri, ¹¹ikantanaki Jesús: “Itzimirika ookironi iina, aririka jagai pashini tsinani, imayimpiriwintakiro iinawitari kitziroini. ¹²Ari okimita tsinani aririka ookiri oimi, agairika pashini shirampari, omayimpiriwintakiri oimiwitari kitziroini”.

Itasonkawintziri Jesús iintsipaini

(Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

¹³Ari jamaitakiniri Jesús iintsipaini, ikowaitzi jotzimikapatziitotantawatyaaari jako. Ikanta jiyotaani Jesús ikisawakiri amayitziriri iinti. ¹⁴Tii inimotanakiri Jesús jiñaakiri, ikantziri: “Pishinitiri iinchaaniki impokashitina. Iiro pithañaana. Tima inkaati kimitaiyaarini irirori, iriitaki ñaagaironi ipinkathariwintantai Pawa. ¹⁵Imapiro, iirorika ipinkathaitziri Pawa inkimitakoityaari ikanta iintsipaini, iirora ñaitairo ipinkatharitai”. ¹⁶Ithomaawakiri iintsipaini, jotzimikapatziitoyitakiri, itasonkawintayitakiri.

Mainari ajyaagantachari

(Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

¹⁷Iro jawisantanaiyaarimi Jesús, ishiyashitakari mainari, jotzirowashitapaakari, josampitapaakiri: “Kamiithari Yotaanarí, ¿oitama nantairi noñaantaiyaawori kañaanimintotsi?” ¹⁸Ari jakanakiri Jesús, ikantziri: “¿Oitama pikantantanari: ‘Kamiithari pinatzi?’ Apaniro ikantakaawo Pawa ikamiithatzi, tikaatsi pashini. ¹⁹Aritakima piyotakotakiro Ikantakaantaitziri:

Iiro pitsitokantzi.

Iiro pimayimpiritzi.

Iiro pikoshitzi.

Iiro pithiyyakotanta.

Iiro pamatawitantzi.

Pimpinkathatiri ashitzimiri”.

²⁰Jakanaki mainari, ikantzi: “Yotaanarí, nothotyaaakiro maawoni irojatzí nitanakawo pairani iiniro niryaaantzi”. ²¹Ipoña Jesús jaminanakiri, jitakotanakari, ikantziri: “Tzimatsi apaani kowityaapainchari kaari pantziri. Piyaati pipankoki, pimpimantiro maawoni pashitari, pimpashityaari ashironkaachari. Ari piñagairo pinintagayia inkitiki. Pimpoki, poyaatina”. ²²Ikanta ikimawaki, okantzimoniintanakari. Owashiri ikanta ipiyanaa, tima ajyaagantzinkari jinatzi.

²³Ipoña Jesús, jaminanaki maawoni onaminaki, ikantziri jiyotaani: “¡Owanaa opomirintsizimotari ajyaagantzinkari jijaatai ipinkathariwintantzi Pawa!” ²⁴Jiyokitziitanaki jiyotaani ikimakiri ikantakiri. Japiitanakiro ikantzi: “Notomiiti. ¡Owanaa ompomirintsizimotyaari jijaatai ipinkathariwintantzi Pawa awintaawori jajyaagawo! ²⁵Tima iiro okantzi intyi piratsi camello imooki kithapi, iro owatsipiro ompomirintsitya intyi ajyaagantzinkari ipinkatharitai Pawa”. ²⁶Ikiro jiyokitziitanakitzi jiyotaani, ikantashiriyitanaki: “¿Tsikama iityaaka awisakoshiritaatsini?” ²⁷Jaminanakiri Jesús,

ikantziri: “Irowa jantziro apaniroini atziri, iriitaki Pawa antakairini. Tikaatsi pomirintsitzimotyaarini irirori”.²⁸ Ikantanaki Pedro: “Jirika nokaataiyakini maawoni, nookayitanakiro tzimimoyitanari, noyaataiyakimini”.²⁹ Jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Imapirotatya, tzimatsi kimisantanaairori Kamiithari Ñaantsi, kinkithatakotanairori ijatzi, ari okanta jookawintantawori inampi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, iina, jiintsiti, jowani,³⁰ iriitaki ñagaironi onkaati impairiri Pawa. Ojyiki onkaati pankotsi, iririntzi, iritsiro, ashitariri, jiintsiti, jowani. Onkantawitaya ojyiki inkisaniintawaitaitiri, tima iiro osamanitzi iñiuro kañaanimintotsi.³¹ Tzimayitatsi itayitawori, iri ñiironi jimpoiyyitai. Tzimayitatsi impoiyyitatsiri, iri ñiironi jitaiyaawo”.

Japiitairo ikinkithatakota Jesús jowamagaitiri

(Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

³² Ikanta itonkaiyini ipampithatziro aatsi jiyaaitiro Jerusalén-ki. Iriitaki iiwatatsi Jesús janiitaiyini. Iyokitzi ikantaiyani jiyotaani, thaawashiri ikantaiyani joyaatziri. Ipoña japiitakiro Jesús japatotziri 12 jiyotaani, ikamantakiri awijyimotirini, ikantakiri:³³ “Aatatzira Jerusalén-ki. Ari jaitiri Itomi Atziri jaakaantiri ijiwari Ompiratasorintsitaari intspatatyaaari Yotzinkariiti, jiyakawintiri jowamaitiri, jaayiitanakiri atziriki kaari ajyininkata,³⁴ ishironthaminthaityaari, impajawaitaitiri, jiiwawaitaitiri, jowamaitakiri. Iro awisawitaya mawa kitijiyiri, ari jañagai ijatzi”.

Ikowiri Jacobo itsipatari Juan

(Mt. 20.20-28)

³⁵ Ikanta Jacobo itsipatakari Juan, itomipaini Zebedeo, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantakiri: “Yotaanari, nokowi pantainawo nonkamitimiri”.³⁶ Josampitanakiri irirori: “¿Litama pikowiri nantimiri?”³⁷ Ikantaiyini: “Tima irootaintsi pimpinkathariwintanti, pishinitina nosaikanampitimi pakopiroriki nontsipatimi ampinkathariwintanti”.³⁸ Ikantanakiri Jesús: “Tii piyotziro oita pikamitanari. Ojyiki nonkimaatsityaari naaka. ¿Arima pamawitakiro iiroka pinkimaatsitya ojyiki? ¿Arima pinkimatityaana nonkami naaka?”^m³⁹ Ikantaiyini irirori: “Aritaki nantakiro”. Ikantzi Jesús: “Imapiro, irootaintsi pantiro onkaati nonkimaatsityaari,ⁿ ⁴⁰ irooma pisaikanampitina nakopiroriki pintsipatina ampinkathariwintanti, iiro okantzi naaka noshinitaimiro, jashi ikajyaakaitakiri kitziroini”.

^m **10.38** Iro ithawitakatzi Jesús jaka: “¿Arima pantakiro iiroka piriro kipijyaari onkaati niriri naaka? ¿Arima pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitakina?” ⁿ **10.39** Iro ithawitakatzi Jesús: “Imapiro, aritaki pantakiro piriro niriri naaka, aritaki pojyakotakina jowiinkaataitina naaka inkitaitina”.

⁴¹Ikanta ikimaiyakini pashini jiyotaani, ikisanakiri Jacobo iijatzi Juan. ⁴²Ipoña japatotanairi iijatzi, ikantziri: “Piyotaiyirini iiroka pinkathariyitatsiri jaka, jompiratanta. Ari ikimitari iijatzi ñaapirotachari ipinkathaitziri irirori. ⁴³Irooma iirokaiti, aririka pinkowi piñaapirotya, iri pinkimitakotyia ompirataari. ⁴⁴Iroorika pinkowi piiwatakaanti, iri pinkimitakotyia ikanta ompirataari. ⁴⁵Tii iro impokantyaari Itomi Atziri jompiratantya, iro ipokantakari inkimitakotyiaari ompirataari irojatziri inkamawintantantyaari, iri pinatakowintantatsini, jookaakowintairi maawoni”.

Jaminakagaitairi kamiitha Bartimeo

(Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

⁴⁶Ikanta Jesús jariitaka nampitsiki Jericó. Jawisanai itsipatanaari jiyotaani iijatzi ikaatzi apatowintakariri. Okanta aatsinampiki, jiñaapaakiri atziri itachari Bartimeo, itomi Timeo, ikowakotantzi impashitaityaari. ⁴⁷Ikanta ikimaki irirori, iriitaki Jesús poñaachari Nazaret, ikaimotawakiri, ikantziri: “¡Jesús, icharini David-ni, pinishironkataina!” ⁴⁸Ikisawiitanakari imairitantyaari, iikiro ikaimanakitzi shintsiini: “¡Icharini David-ni, pinishironkataina!” ⁴⁹Katziyapaaka Jesús, ikantzi: “Pinkaiminari”. Ari ikaimaitakiri ikantaitziri: “Pinkatziyi, ikaimatziimi, thaaminta pinkantanatya”. ⁵⁰Jookanakiro ipiwiryaaakominto, katziyanaka, ishiyashitanakari Jesús. ⁵¹Josampitawakiri, ikantziri: “¿Iitama pikowakotanari? ¿Tsika nonkantaimika?” Jakanaki irirori, ikantzi: “Yotaanarí, nokowi naminawaitai kamiitha”. ⁵²Ikantanaki Jesús: “Kantatsi piyaatai, oshinchagaimi pawintaana”. Apathakiro jaminanai kamiitha, joyaatanakiri Jesús.

Ariitaka Jesús Jerusalén-ki

(Mt. 21.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

11 ¹Irootaintsi jariitya Jesús Jerusalén-ki, jijiyaaka osaiki nampitsi Betfagé otsipatakawo Betania, omontitakawo otzishi Olivo. Ari jotyaaantakiri apiti jiyotaani, ²ikantakiri: “Piyaati nampitsiki amontitakari. Ari piñaaki iwonkiri burro inthatakotyia, tikira ityaakaitariita. Pinthataryaakotiri, pamakinari. ³Aririka ikantaitawakimi: ‘¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?’ Pinkantanakiri iiroka: ‘Ikowatziiri Pinkathari. Ari joipiyaimiri iijatzi’”. ⁴Jataiyakini, iñaakiri ithatakotaka iwonkiri burro pankotsinampiki. Ithataryaakotapaakiri. ⁵Tzimatsi atziri ñaawakiriri, ikaimotawakiri: “¿Pinkantirika pithataryaakotantariri burro?” ⁶Ikantanakiri irirori okaatzi ikantawakiriri Jesús. Ishinitawakiniri jaanakiri burro. ⁷Jamaitakiniri Jesús. Jowaitakiniri manthakintsi imitzikaaki burro,

ityaakaanakari Jesús. ⁸ Tzimatsi oomaankashitanakiriri manthakintsi, pashini chikanaintsiri inchashi ishitashitanyaaari owaniinkatantyaari tsika ikinanaki. ⁹ Atziripaini iwataintsiri, ikaatzi oyaatakiriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantaiyini:

¡Aatsikitataiki Awinkatharitiwí!

Tasonkawintaari jinatzi, Pinkathari aitziri otyaantakiriri.

¹⁰ Aapatziyaari impoyaatyaarini acharini David-ni.

¡Aatsikitataiki Awinkatharipirotyaari!

¹¹ Ariitapaaka Jesús Jerusalén-ki, tyaapaaki tasorintsipankoki, jaminayitapaakiro maawoni. Tima aritaki tsiniriityaanaki, piyanaka Betania-ki itsipatanaari 12 jiyotaani.

Jiyakatziro Jesús pankirintsi kaari kithokitatsi

(Mt. 21.18-19)

¹² Okanta okitiiyyitamanai, piyaa Jesús ipoñagaawo Betania-ki, itajaapaaki niyanki aatsi. ¹³ Jaminaki jantó jiñaaki okatziya pankirintsi, owaniinka okanta oshi. Jiyaatashitanakiro, jaminiro tzimatsirika okithoki. Tikaatsimaita, iyoshiita oshi, tima tikira okithokipaitaita.°

¹⁴ Jiyakanakiro pankirintsi, ikantzi: “Ari pashi powaatyiiro iiro pikithokitai”. Ikimaiyakirini maawoni jiyotaani.

Jomishitowiri Jesús pimantayitatsiri tasorintsipankoki

(Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹⁵ Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki. Tyaapaaki Jesús tasorintsipankoki, jomishitowapaakiri pimantayitatsiri iijatzi amanantayitatsiri.

Jotatsinkayitapaakiro jowayitziri kiriiki, ari ikimitaakiro iijatzi tsika jowayitziri shiro. ¹⁶ Tiira ishinitanai jawisakairo jajyaagawo osaikira tasorintsipanko. ¹⁷ Ari jiyotaantanaki, ikantzi: “Pairani josankinaitakiro, kantatsiri: ‘Nopanko inatzi jiroka, ari jamanapiintinari poñaayitachari nampitsiki’. Iro kantzimaitacha pamatawitantatapiintaki iirokapaini pipimantayitzira, pikimitakaantakiro koshintzipanko”. ¹⁸ Ikanta ikimaiyakini Yotzinkariiti, itsipatakari ijiwari Ompiratasorintsitaari, jaminaiyakironi tsika inkinakairo jowamaakaantiri. Iro kantzimaitacha ithaawantaitakari Jesús, tima iyokitzi ikantayitaka atziri jiñiiri kamiitha okanta jiyotaantayitziri. ¹⁹ Tima aritaki tsiniriityaaki, piyanaa Jesús.

Sampishitanaki pankirintsi jiyakatakiri

(Mt. 21.19-22)

²⁰ Ikanta ikinamanai osaiki pankirintsi, jiñaapairo sampishitanaki, kamanaki maawoni oparithaki. ²¹ Ikinkishiryaanaairo Pedro

° 11.13 Kantakotachari jaka “pankirintsi”, irojatzira jiiyiitzi “higuera”.

jiyakatakiro chapinki Jesús. Ikantziri: “Yotaanarí, paminiro pankirintsi piyakatanakiri, sampishitanaki”. ²²Jakanaki Jesús, ikantzi: “Pawintaiyaari iiroka Pawa. ²³Tima aririkami pinkowakotirimi Pawa joshirinkiro otzishi jookiro inkaariki, iirorika pikisoshiriwaitanaki, iri pawintaantaya, aritaki jantakimiro. Imapiro. ²⁴Iro nokamantantzimirori jiroka, tima aririka pamañaari Pawa pinkamitiri oityaarika, pawintaantayaaririka, aritaki jantakimiro pikowakotziriri. ²⁵Aririka pamañaari Pawa, pimpiyakotairo kaari inmotzimiri jantzimotaitzimiri iiroka, onkantantyaari Ashitairi Inkitijatzi impiyakotaimi iiroka pikinakaashitakari. ²⁶Iirorika pipiyakotairo jantzimotaitzimiri iiroka kaari inmotimini, ari inkimityaari iijatzi Ashitairi Inkitijatzi, iiro piyakotsitaimi iiroka pantakiro kaaripirori”.

Ishintsinka Jesús

(Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

²⁷Ikanta jariitaiyapaani Jerusalén-ki, aniiwaitapai Jesús tasorintsipankoki. Ipokashitapaakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakari Yotzinkariiti, ipokaki iijatzi Antaripiroriiti. ²⁸Josampitapaakiri, ikantziri: “¿Iitaka otyaantakimiri poñaagantiro pishintsinka?” ²⁹Ari jakanaki Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi iijatzi naaka nosampitimiri, aririka pakakina ari nonkamantakimiro iita otyaantakinari. ³⁰Tima jowiinkaantantaki Juan-ni, ¿Iita otyaantakiriri? ¿Pawama? ¿Atzirima? Pakaiyinitya”. ³¹Ipoña ikantawakaanaka: “Aririka ankantakiri Pawa otyaantziriri, ari inkantanakai: ‘¿Oitama kaari pikimisantantari?’ ³²Aririka ankanti: ‘Atziri otyaantakiriri’, ari inkisanakai atziripaini. Tima ikantaiyini atziriiti, Kamantantaniri jinatzi Juan-ni”. ³³Ari jakaiyanakini, ikantaiyini: “Tii niyotziro”. Ikantsitanaka iijatzi Jesús: “Ari nokimitsita naaka, iiro nokamantzimiro iita otyaantakinari”.

Kaaripiroshiriri antawairintzi

(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

12 ¹Ari jitanaawo Jesús jojyakaawintziro jiyotaantayitziri, ikantzi: “Ipankitaki shirampari chochokimashi, jotantotakotakiro, jiwitsikashitakiro jowironta paata owaaki, jiwitsikaki pankojyitantsi inkini jaminakoitiro pankirintsimashi. Ipoña jaminaki aminironi iwankirimashi, jataki irirori intaina. ²Okanta irakapaititaki iwankiri, jotyaantawitaka jompiratani jagaatimi okithoki. ³Ikanta jiñaawakiri antawaitatsiri, jaawakiri ipajawaitawakiri, joipiyairi tikaatsi jaanai. ⁴Jotyaantawita iijatzi pashini jompiratani. Itsitokainawaitawakiri, ikawiyawaitakiri, joipiyakiri. ⁵Jotyaantaki iijatzi pashini, jowamaitakiri. Ojyiki ikaatzzi jotyaantawitakari, tzimayitatsi ipajawaitaitakiri,

jowamaitakiri pashinipaini. ⁶Apaani ikantapaaka itomi irirori, jítakopirotari, jotyaaantakiri, ikantashiritzi: ‘Jirikarika notomi naaka ari impinkathaitakiri’. ⁷Iro kantzimaitacha jirikapaini aminirori pankirintsimashi, ikantawakaa: ‘Jirikataa ashitaiyaawoni paata pankirintsimashi. Thami owamairi, ayiroota aaka’. ⁸Jaawakiri, jowamaakiri. Jookakiri othapikitapaa pankirintsimashi. ⁹¿Litama jantiri ashitawori pankirintsimashi? ¿Tiima ari impokanaki irirori, jowamairi aamaakowintawori iwankirimashi, jaminai pashini? ¹⁰¿Tiima piñaanatziro osankinarintsi? Kantatsiri:

Imanintawitakawo mapi witsikirori pankotsi,
Iro kantzimaitacha jowatzikaitairo mapi pankotsinampiki,
ikimitakagaitaawo iroorikami tzinkamitsi.

¹¹Iriitaki Awinkathariti Pawa owairori onaminaki,
Irootaki ayokitziwintantakariri maawoni”.

¹²Ari ikowaiyanakini jaakaanakirimi Jesús, jiyotawakiro iriitaki ikantakotziri. Tii okantzi, tima ithaawantatyaari atziri piyowintakariri. Jowajyaantanakiri, jiyaapithatairi.

Kamiithama impinaitiri pinkathari

(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

¹³Ipoña jotyaaantaitaki Fariseo itsipatakari aapatziyariri Herodes, ikowaiyini inkompitakaiyaarimi Jesús. ¹⁴Ikanta jariitaiyakani, ikantapaakiri: “Yotaantanirí, okaatzi piñaanitari iiroka iroopirori inatzi, kaari inintakaashitani atziri. Piyotaantziro iiroka tyaaryoopiroini inintakaantziri Pawa. ¿Kamiithatatsima ampiri kiriiki ikowakotantziri Pinkathari César?” ¹⁵Jiyotawakiri Jesús, ikowatzi jamatawitirimi osampitakiriri, ikantanakiri: “¿Litama piñaantashiwaitantanari? Pamakinari kiriiki, naminawakiriita”. ¹⁶Jamaitapaakiniri. Ikantzi Jesús: “¿Litama ashitawori jojyakaawo jaka? ¿Litama ashitawori iwairo?” Ikantaiyini irirori: “Jashi César”. ¹⁷Ikantanaki Jesús: “Tima iri César ashitariri, pantatyaanari ikowakaimiri pimpinatiri. Irooma maawoni jashitari Pawa, pantatyaanari ikowakaimiri irirori”. Iyokitzii ikimpoyaanakiri Jesús.

Josampitakowintaitziri aririka jañagai kamayitatsiri

(Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

¹⁸Ipoña ipokaiyakini Saduceo jiñiiri Jesús. Iriitaki Saduceo kantayitatsiri iiro jañagai kamayitatsiri. Josampitapaakiri:

¹⁹“Yotaantanirí, josankinataki pairani Moisés-ni, kantatsiri:

Aririka inkami shirampari, jookawintanairo iina. Iirorika jowaiyantakairo, kamiithatatsi jinanaiyaawo iririntzi. Aririka owaiyantai tsinani, kimiwaitanaa iriirikami ashityaarini oimi kitziroini kamaintsiri.

²⁰Thami ankantawaki: Tzimatsi 7 shirampari, iririntzi jinaiyatziini. Itawori itzimi jaawitaka iina, tikira osamanitzi, kamaki, tii jowaiyantakairo iina.

²¹Ipoña jaawitaaawo pashini iririntzi apititatsiri itzimi. Ari ikimitakari irirori, kamaki, tii jowaiyantakairo. Ipoñaawitapaaka mawatatsiri itzimi, iijatzi ikimitakari irirori. ²²Ari ikantakari maawoni ikaatayini 7 iririntzi. Tikaatsi owaiyantakaironi. Okanta osamanitaki kamai iijatzi iroori tsinani. ²³Aririka jañaayitaimi paata ikamawitaka, ¿Itzimikama oimipirotaiyaari tsinani? Tima maawoni ikaatzi 7 iinantawitakawo”.

²⁴Jakanaki Jesús, ikantziri: “¿Oitama kaari pikimathatantawo osankinarintsipirori? ¿Oitama kaari piyotantawo ishintsinka Pawa? ²⁵Tima aririka jañaayitai paata kamayitatsiri, iiro itzimapai aawakaachani. Jojyapaiyaari maninkariiti saikayitatsiri inkitiki. ²⁶¿Tiima piñaanatziro josankinari Moisés-ni tsika ikanta Pawa jiñaanatantakariri oota kitochiimaishi? Ikantakiri:

Naakataki Pawa ipinkathatziri Abraham, Isaac, iijatzi Jacob.

²⁷Ari ayotayini añaayitatsi irirori, tima tii okantzi kaminkari impinkathatiri Pawa, apa jimatziro añaayitatsiri. ¿Ñakiro? Pikinakaashitakawo iiroka”.

Iñaawintakoitziro ikowakaapirotairi Pawa

(Mt. 22.34-40)

²⁸Ari ipokapaaki Yotzinkari, ikimapaakiri jiñaanatawakaa. Yotapaaki kamiitha Jesús jiyotaakiri Saduceo, josampitapaakiri irirori: “¿Oitama itawori kowapirotachari Ikantakaantaitani?” ²⁹Jakanaki Jesús, ikantzi: “Jiroka kowapirotachari, okantzi:

Pinkimi Israel-mirinkaiti, jirika Awinkathariti Pawa, Pinkathari apaniroini ikanta irirori.

³⁰Pitakopirotaiyaari, pitakoshiritaiyaari, pitakoshintsitaiyaari, pampithashiri powairi iijatzi.

Iro kowapirotachari Ikantakaantaitani. ³¹Ari okimitawo apititanaintsiri, okantzi:

Pitakotaiyaari pijyininka, pinkimitakaantairi pitakotawo piwatha iiroka.

Tikaatsi pashini Ikantakaantaitani anaironi jirokapaini”. ³²Ikantanaki Yotzinkari: “Kamiithataki, Yotaantanirí, imapirotatya pikantakiri: Apaani jinatzi Pawa tikaatsi pashini. ³³Owanaa okamiithataki atakopirotaiyaari, atakoshiritaiyaari, atakoshintsitaiyaari, pampithashiri owanairi. Iijatzi ankimitawakaanaiya aaka, atakotawakaiya. Iro ikowakaapirotairi Pawa, anairo maawoni itagaitziniriri Pawa jashitakaitariri iijatzi”. ³⁴Ikanta Jesús, jiñaakiri kamiitha okaatzi ikantakiri, ikantanakiri: “Irootaintsimi piñiuro pimpinkathatairi Pawa, impinkathariwintantaimiri irirori”. Tikaatsi kowanaatsini josampitanairi Jesús.

¿Iitya charinitariri Cristo?
(Mt. 22.41-46; Lc. 20.41-44)

³⁵Ipoña jiyotaantaki Jesús tasorintsipankoki, ikantzi: “¿Oitama pikinkishiritari iiroka, aririka pinkimiri Yotzinkariiti, ikantzi: ‘Jirika Cristo-tatsiri icharini jinatatzi David-ni?’” ³⁶Tima Tasorintsinkantsi ñaawaitakaakiri pairani David-ni, ikantaki:

Jiñaawaitaki Pinkathari, ikantawairi nowinkathariti:
Pisaikapai nakopiroriki, ampinkathariwintanti,
Irojatzí paata nowasankitaantyaariri kisaniintayitakimiri, ari
pimakoryaakiitairi.

³⁷Ikantsitaka kitziroini David-ni irirori: ‘Nowinkathariti jinatzí Cristo’.
¿Tsikama inkini incharinityaari?’ Ikanta maawoni atziri piyotainchari,
inimoyitakiri ikimiri ikantayitziri Jesús.

Ikinkithatakoitziri Yotzinkariiti
(Mt. 23.1-36; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Ipoña ikantaki iijatzí Jesús: “Paamaiyaari Yotzinkariiti. Owanaa ikowiro jowaniinkatya, inkantakaapirowaityaawo iithaarithanahanaa. Ikowi jiwithatapiintaityaari jiñaitiririka. ³⁹Aririka jiyaati pankotsiki japatotapiintaita, ikowapiintziro josatitya niyankiniki. Ari ikimitari aririka jowaiyaani iyyininka, ikowapiintzi josatitya. ⁴⁰Jathaagakawo iijatzí kamatsiri oimi jaapithatziro opanko. Iro josamaninkantawori jamanapiinta iiro jiyotantaitari. Iro kantzimaitacha antawo jowasankitaayitairi”.

Ashironkainkawo tsinani
(Lc. 21.1-4)

⁴¹Ikanta Jesús isaikapaaki jaminakotziri otiyitziriri iiriikiti. Ipokaiyakini ajaagantzinkari jotipiroyitzí irirori iiriikiti. ⁴²Ari opokapaaki tsinani kamatsiri oimi, ashironkainkawo inatzi, otitapaaki iroori apipintyakitiini kiriiki, tikaatsi monkaatachani amanantantyaari. ⁴³Ikantanakiri Jesús jiyotaani: “Anaantaki jiroka tsinani, anaakiri ikaatzí otipirowitainchari. Imapiro. ⁴⁴Tima ikaatzí otiyiwitainchari oiyiki, jotitashitakari tzimagaantatsiri iiriikiti. Irooma jiroka ashironkainkawo, apintziryakiri otitakiri amanantantyaarimi okowayitziri”.

Ikinkithatakotziro Jesús ompooki tasorintsipanko
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

13 ¹Ikanta ishitowanai Jesús tasorintsipankoki, ikantzi apaani jiyotaani: “Yotaanarí, paminirotya mapi jiwitsikantaitawori, antawo inatzi, owaniinkawaitaka pankotsi”. ²Ikantzi Jesús: “maawoni

pankotsi piñaakiri, irootaintsi impookaitiro, iiro jiñagaitairo piwiryaawitachari mapi”.

Iñagaitairi aririka othonkimataiya
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

³Ipoña itonkaanaki Jesús otzishiki Olivo, jimontitapaakawo tasorintsipanko. Ari isaikapaaki. Ikanta Pedro, Juan, Jacobo itsipatakari Andrés, josampitakiri jantyaatsikiini, ikantziri: ⁴“Pinkamantina: ¿Tsikapaitika omatya pikantakiri? Aririka imonkaatzimatatya, ¿tsika onkantyaaka niyotantyaari?” ⁵Ari jakanaki Jesús ikantzi: “Paamaakowintya jamatawiitzimikari. ⁶Ojyiki kowatsini jamatawitimi paata, impairyapaakina, inkanti: ‘Cristo ninatzi naaka’. ⁷Ari pinkimakotakiro owayiritaantsi, paamaiyaawo ominthaawashitzimikari, tima ontzimatyii imonkaataiya jirokapaini, tikiraata imonkaata onthonkantaiyaari maawoni. ⁸Jantaminthatawakaayitya maawoni nampitsiki jotyaantayitiri pinkathariyitatsiri. Jiñaitiro ojyiki ontziñiia, jiñaitiro ojyiki tajyinkataantsi. Irootaki itanatyaa wori inkimaatsitaityaawo jirokapaini.

⁹Ontzimatyii paamaakowintaiya. Tima jaakaantaitatyiimi jiwariipainiki impajawaitaitimi pankotsiki papatotapiinta. Impoña jaayiitanakimi isaikayitzi pinkatharipirori okantakaantziro pawintaana, ari pinkinkithatakotainari janta. ¹⁰Iro kowapirotachari jityaawo atziripaini inkimakotairo Kamiithari Ñaantsi maawoni nampitsiki. ¹¹Aririka jaayiitanakimi, iiro pikantashiritzi: ‘¿Oitama nonkantiriri?’ Tima Tasorintsinkantsi yotakaimironi oita pinkantiri, tii iiroka ñaawaitashitachani. ¹²Ari jiñaitaki aakaantirini iririntzi jowamaakaantiri. Piñi aakaantirini itomi. Piñi owamaakaantirini ashitariri ikisaniintanakiri. ¹³Owanaa piñi iro inkisaniintaitimi okantakaantziro pipairyagaana pikimisantaana, iro kantzimaitacha aririka pikantaitanakityi iro pawintaiyaana, aritaki nowawisaakotaimi.

¹⁴Aririka piñaakiri jiitaitziri ‘Pinkaari Apirotantaniri’ isaikapaaki tsika tii inintakaitziri, inkaati nampitaiyaawoni paata Judea-ki, ontzimatyii ishiyayitai tonkaari otzishiki. Tima iro ikinkithatakotakiri pairani Kamantantaniri Daniel-ni”. (maawoni ñaanataironi jiroka, okowapirotatya inkimathatairo.) ¹⁵“Pisaikirika jikokiroki pipankoki, ari pimpoñaatya pishiyanki, iiro pityaapanaatzi paapanaati oitya. ¹⁶Powanikirika pisaiki, iiro paapanaatziro piithaari. ¹⁷¡Inkantamachiitiro paata onkaati motyaatatsiri, onkaati tzimatsini iintsiti iiro ithotzi! ¹⁸Pamañaari Pawa, onkantya aririka pishiyayitaki, iiro otonkiyotantzimi tyaawontsi. ¹⁹Tima antawo jiñaitiro jashironkaitya paata. Pairani owakiraa jiwitsikaitakiro kipatsi, irojatz iroñaaka tii jiñaitziro kimityaawoni jiroka ashironkaantsi. Iiro apiita jiñaitairo kimityaawoni. ²⁰Iiromi ishintsitaki

Awinkathariti jomairintziro ashironkaantsi, tikaatsi awisakotaatsinimi. Ikamintha itzimayitzi jiyoshiitairi irirori, awintaayitaiyaarini, irootaki jomairintantakawori ashironkaantsi. ²¹Aririka pinkimi inkantaitimi: ‘Jirika Cristo’. Pashini kantimini: ‘Jirinta Cristo’, iiro pikimisantziri. ²²Tima impokayitapaaki ojyaarini Cristo, ojyaarini Kamantantaniri. Ari intasonkawintantayitapaaki, inkowawitya jamatawitirimi jiyoshiitairi Pawa. ²³Paamaakowintaiya iiroka, aritaki nokamantsitakimiro kitziroini”.

Impiyantaiyaari Itomi Atziri

(Mt. 24.29-35, 42-44; Lc. 21.25-36)

²⁴“Paata, aririka onkaatapaaki jashironkaita antawo, ari intsiwakanaki ooryaa, iiro joorintanaa kashiri, ²⁵intziroryaayiti impokiro inkitiki, maawoni oorintayitachari inkitiki impokayiti iijatzi. ²⁶Aripaiti impokai Itomi Atziri inkinantapaiyaawo minkori, jiñaitawairo ishintsinka iijatzi jowaniinkawo. ²⁷Impoña jotyaantakiri maninkariiti, japatotairi ikaatzi jiyoshiitaitakiri nampiyitawori maawoni tsikarikapaini kipatsiki, irojatzi tsika ochimpitapaa.

²⁸Ari okimitawo piñaapiintziro iirishitzi pankirintsi, piyotzi irootaintsi osarintsitzimatai.^p ²⁹Iro piyotiri iirokapaini, aririka piñaayitairo nokamantayitakimiri, pokimataana. ³⁰Imapiro nokantzi, iiro ikamita jirika ajyininkapaini, irojatzi jiñaantatyaawori nokamantayitakimiri. ³¹Iiro okantaitatyaani piñiuro inkiti iijatzi kipatsi, irooma okaatzi noñaaniyitakari imapiroitaatyaani iroori.

³²Tima apaniroini ikantakaawo Ashitairi jiyotziro tsikapaiti imonkaataiya. Tii jiyotziro Itomi, iri owatsipiro maninkariiti saikatsiri inkitiki. ³³Paamaakowintya, aminapiinta pinkantya, pamaña. Tii piyotzi tsikapaiti imonkaatantyaari. ³⁴Ojyatyaawo aririka jiyaati atziri intaina. Jookanakiro ipanko, inkantanakiri maawoni jompiratani oitarika jantiniriri. Iijatzi ikimitaakiri aamaakowintawori pankotsi, inkantanakiri: ‘Paamagaina’. ³⁵Paamaakowintaiya iiroka, tima tii piyotzi tsikapaiti impiyi ashitawori ipanko, tsiniriitiini, niyankiitipaiti, iñiimataki tyoopi, onkitiijyitzimataki, ³⁶aririka jomapokaimi impiyi, iiro jiñaapaimi pimayi. ³⁷Okaatzi nokantayitzimiri iiroka, irojatzi nokantsitariri iijatzi maawoni: ‘Paamaiya’ ”.

Ikamantawakaita kitziroini jaakaantiri Jesús

(Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

14 ¹Ari kaatapaaki apiti kitiiyiri joimoshirinkapiintaitziro Anankoryaantsi, jowantapiintaitawori iijatzi tantaponka. Ari

^p 13.28 Kantakotachari jaka “pankirintsi”, irojatzi ikantayitziro “higuera”, iro jyookatsiri pashiniki nampitsi.

ikamantawakaari ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, ikantawakaiyani: “Thami amatawitiri Jesús ayiri, owamaakaanitiri. ²Iro kantacha iiro amaamanitziri kitijiyiri joimoshirinkaita, ipiyakowintarikari atziriiti”.

Isaitantaitari Jesús kasankaari

(Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

³Ikanta ikinanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaawaiwitachari. Ari isaikaki jowaiyani. Ariitapaaka tsinani amakotaki kasankaari. Iyoshiita owaaki inchatiya iitachari “nardo”, oiyiki owinawo, kamiitha okantaka onaki jiwitsikaitziro mapi oita “alabastro”. Osatakotakiro opatziki, osaitantakari ipatziitoki Jesús. ⁴Kisanaka ikaatzi ñaakirori, ikantawakaanaka: “¿Oitama apaatantawori kasankaari? ⁵Aririkami ompimantya, jagaitimi oiyiki kiriiki inkaatimi 300, iri ampashityaarimi ashironkainkari”. Ikisanakiro tsinani. ⁶Ari ikantzi Jesús: “Piñaashityaawo, ¿Oitama pikisantawori? Kamiitha okanta noñaakiro antakiri. ⁷Ari inkantaitatyaani ashironkainkari piñiiri pintsipatyaari, pikowirika pitakotyaari, ari pimpashitayaaari. Irooma naaka, iiro okantaitatyaani piñiina pintsipatayaaari. ⁸Jiroka tsinani antatziro aawiyiri iroori, iwataki osaitantanawo kasankaari oiyakaawintatyaana aririka inkitaikakina. ⁹Aririka ikamantantaitairo Kamiithari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo tsinani, ari onkantya joshiritantaityaawori antakiri iroori. Imapiro”.

Ikinkishirya Judas jaakaanitiri Jesús

(Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

¹⁰Ikanta Judas Iscariote, jiyatashitakiri ijiwari Ompiratasorintsitaari impimantiri Jesús. Iriiwitaka kaawitachari 12 jiyotaani. ¹¹Antawo ikimoshiritaiyanakini jiwari, ishinitakiri impiri kiriiki. Jaminaminatanakiro Judas tsikapaiti jaakaanitiri Jesús.

Iwiyaantawori jowakaanaari jiyotaani

(Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹²Ariitapaaka itanainchari kitijiyiri jowantapiintaitawori tantaponka, jowamaapiintaitziri jowaitari kitijiyiriki Anankoryaantsi. Ari josampitakiri jiyotaani Jesús, ikantziri: “Yotaanari, ¿Tsikama onkotsitakaanitika aaka?” ¹³Ari ikantanakiri apiti jiyotaani: “Piyaati nampitsiki. Ari pintonkiyotyaari atziri jaakotziro ijiñaati kowityaaniki. Poyaatziishitanakiri, ¹⁴tsikarika intyaapaaki, pinkantiri ashitawori ipanko: ‘Ikowi jiyoti yotaanari tsika jowakaiyaari jiyotaani’. ¹⁵Ari

⁹ 14.5 Ikantakoitziri jaka “oyiki kiriiki”, irijatzi ikantaitsitari iijatzi “denario”.

joñaaganakimiro jinoki ipanko, antawo okantaka jiwitsikaitakiro maawoni inkini jowaiyani. Ari ponkotsitakaanitiri oyaari”.

¹⁶Jataki jiyotaani ariitaka nampitsiki. Jiñaakiro ikantakiriri, ari jonkotsitakaanitakiri joyaari.

¹⁷Okanta otsiniriityaanaki ariitapaaka Jesús, itsipatapaakari iijatzi 12 jiyotaani. ¹⁸Ikanta jowaiyani, ikantzi Jesús: “Pikaataki patyootana, tzimatsi apaani pithokashitinani. Imapiro”. ¹⁹Owashiri ikantaiyanakani. Josampiyitanakiri, ikantziri: “¿Naakama pithokashitimini?” Pashini osampitziri: “¿Naakama?” ²⁰Ikantzi Jesús: “Iriitaki apaani pikaataki patyootakina. ²¹Tyaaryoo impiyakotya Itomi Atziri, tima irootaki josankinatakoitakiri pairani. ¡Ikantamachiitzi pithokashityaarini! Iiro itzimaajaitzimi irirori”.

²²Iinta jowaiyani, jaakiro Jesús tanta. Ipaasoonkiwintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri jiyotaani, ikantziri: “Poyaawo, nowatha inatzi”. ²³Ipoña jaatakotakiro jimiriitari, ipaasoonkiwintakiro, ipakotakiri jiyotaani, jirayitaki maawoni. ²⁴Ikantziri: “Niraani inatzi, iro shitowatsini jawisakoshiritantaiyaari oiyiki. Irootaki oñaagantapirotironi ankajyaakaawakaiyaari. ²⁵Iiro niritaawo, irojatzi paata aririka impinkathariwintantai Pawa, ari napiitairo. Imapiro”.

Ikinkithatakotziro Jesús jookawintanti Pedro

(Mt. 26.30-35; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

²⁶Ikanta ithonkanakiro ipampithaakotziri Pawa, jataiyanakini tonkaariki otzishiki Olivo. ²⁷Ikantzi Jesús: “Irootaintsi pookawintaiyinani tsiniripaiti. Tima josankinaitaki pairani kantatsiri:

Nowamairi aamaakowintariri oijya, ari inthontya impookanaki ipira.

²⁸Iro kantacha, aririka nañagai, Galilea-ki noyaapaimi”. ²⁹Ipoña ikantzi Pedro: “Aritaikima jookawintaimi pashinipaini, iiro nimatziro naaka”.

³⁰Ikantzi Jesús: “Iroñaaka tsiniripaiti, tikiraata japiitziro jiñi tyoopi, mawajatzi pinkantaki: ‘Tii noñiiri Jesús’. Imapiro”. ³¹Iikiro ishintsitatz Pedro, ikantzi: “Iiro nookawintzimi, kimitaka ari ankaati ankami”. Ari ikantaiyakini iijatz maawoni.

Jamana Jesús Getsemaní-ki

(Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

³²Ikanta jariitaiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakiri jiyotaani: “Ari pisaikawaki jaka, namanamanaatawatya”. ³³Iri itsipatanaka Pedro, Jacobo iijatz Juan. Antawo jiraashiritakotapaaka. ³⁴Ikantziri: “Owamaimatatyina nowashirinka. Ari pisaikaiyawakini iiroka, pinkakimpiti”. ³⁵Jawisaniintanaki kapichiini irirori. Otzirowapaaka kipatsiki, jamanapaaka, iiro ikimaatsitantawo awijyimotirini. ³⁶Ikantziri:

“Ashitanarí, tikaatsi pomirintsitzimotimini iiroka. Nokowawita pookakaawintinami onkaati nonkimaatsityaari. Iro kantacha iiro pantanawo nokowawitakari naaka, iro panti oita pikowakaakinari iiroka”. ³⁷Ipoña ipiyapaaka, jiñaapaatziiri jimagaiyini. Ikantapaakiri Pedro: “Simón, ¿Oita pimaantari? ¿Tiima pikisashitawo piwochokini? ³⁸Pinkakimpiti, pamaña, otzimikari pikinakaashitani. Tima tii pikisashiwaitanita, oiyiki inawita kamiithatatsiri pikowawitari pantirimi”. ³⁹Iijatzi ipiyanaa, amanapaa iijatzi. Irojatzzi japiitapai ikantayitakiri inkaanki. ⁴⁰Ikanta ipiyapaa, iijatzi jiñaapairi jimagaiyini, tima antawo okantaka iwochokini. Ikaaniwaitzi jiyotaani, tii jiyotzi oita inkantiri. ⁴¹Iro mawatanaintsiri ipiyapaaka, ikantapaakiri: “¿Irojatzzima pimagaiyini? Monkaatapaaka jaakaantaitantyaariri Itomi Atziri, jagaitiri kaaripiroshiriki atziri. ⁴²Pimpiriinti, thami aatai. Okaakitzimatapaaki pithokashitinani”.

Jagaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴³Jiñaawaiminhaitzi Jesús, ariitapaaka Judas ikaawitapiintari. Oiyiki itsipataapaakari, jamayitaki jowathaaminto, ipajaminto. Jotyaantani jinatzi pinkathariiti apatowintariri Jesús: Ijiwari Ompiratasorintsitaari, Yotzinkariiti, iijatzi Antaripiroriiti. ⁴⁴Tima Judas, pithokashitantachani, ikantsitakari kitziroini jamaniwo: “Tsika itzimi nonthopootapaakiri, iriitaki, poojotiri, paanakiri”. ⁴⁵Ikanta jariitapaaka, jontsitokapaakari okaakiini Jesús, ikantapaakiri: “Yotaanarí”. Ithopootapaakiri jiwithatapaakari. ⁴⁶Joirikaitapaakiri Jesús, joojoitapaakiri. ⁴⁷Ikanta tsipatakariri okaakiini Jesús, inoshikanakiro iyotsiroti, itotsitakiri ikimpita jompiratani ijiwari Ompiratasorintsitaari. ⁴⁸Ipoña ikantzi Jesús: “¿Naakama koshintzi, pamashitantanari powathaaminto, pipajaminto? ⁴⁹Tima piñaapiintana niyotaantzi tasorintsipankoki ¿Kaarima paantana janta? Ari onkantya, iro imonkaatantyaari josankinatakoitakinari pairani”. ⁵⁰Shiyaiyanakani jiyotaani, jookawintaitanakiri apaniroini.

Mainari shiyainchari

⁵¹Tzimatsi mainari oyaatakowintanakiriri Jesús. Ikithaawitaka. Iro kantzimaitacha joirikawitakari irirori, ⁵²jaatonkoryaanakiro iithaari ithañaanaka, ishiyamirikitashitanaka.

Japatowintaitari Jesús

(Mt. 26.57-68; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

⁵³Ipoña jagaitanakiri Jesús ijiwaripiroritiki Ompiratasorintsitaari. Ari japatotaiyakani maawoni ijiwari Ompiratasorintsitaari, itsipatakariri Antaripiroriiti, iijatzi Yotzinkariiti. ⁵⁴Ikanta Pedro noshikaka irirori

ipoki iintsikiryoini, joyaatakowintakiri Jesús, irojatzji jariitantapaaka osaiki ipanko ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari. Ari ikatziyapaakari itsipatapaakari jompiratanipaini, jakitsitaiyani paampariki. ⁵⁵Ikanta ijiwaripaini Ompiratasorintsitaari itsipatakari ikaatzji apatotainchari, jaminawitaka iitya thiiyakotyaaarini Jesús onkantantyaari jowamaakaanitiri. ⁵⁶Tzimawitaka oyyiki thiiyakowitapaakariri, tiimaita imonkaatawakaa ikantawitakari pashinipaini. ⁵⁷Opoña ikatziyanaka apanipaini, ithiiyakotanakari Jesús, ikantzi: ⁵⁸“Nokimiri naaka chapinki jirika, ikantzi: ‘Ari nompookakiro tasorintsipanko, jiwitsikani atziri, iro awisawitaty mawa kitiiyyiri nonthonkairo niwitskainiri pashini, kaari ipomirintsiwinta atziri jiwitsikiro’ ”. ⁵⁹Tima jinashiyitakawo okaatzji ikantawitakari pashini. ⁶⁰Ipoña ikatziyanaka ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari, josampitanakiri Jesús, ikantzi: “¿Oitama kaari pakanta? ¿Tiima pikimi okaatzji ikantakoitzimiri?” ⁶¹Irojatzji jimairitaki, tii jaki. Japiitziri josampitziri: “¿Irokama Cristo, Itomi Tasorintsitsitiri?” ⁶²Jakanaki Jesús, ikantzi: “Naakataki. Irootaintsi piñiiri Itomi Atziri intsipataiyaari jakopiroriki Pawa impinkathariti. Impoña piñiiri impiyi inkinapai minkoriki”. ⁶³Ikanta ikimaki ijiwaripiroriti, jaanakiro iithaari isagaanakiro ikisanaka, ikantzi: “¿Iitama pashini ankowiri inkinkithatakoitiri? ⁶⁴Pikimaiyakirini maawoni ithainkakiri Pawa. ¿Tsikama pikantaiyinika iiroka?” Ikantzi maawoni: “¡Tzimataiki ikinakaashitani! ¡Ontzimatyii inkami!” ⁶⁵Tzimatsi apanipaini iwapootanakiriri. Tzimatsi pashini otzimikapootakiriri, ipoña ikapojawaitziri, ikantzimaitari: “¿Incha piyoti Kamantantanirí?” Jimatsitakawo iijatzji jompiratani ijiwaripiroriti, ipajawoowaitakiri.

Ikantzi Pedro: Tii noñiiri naaka Jesús
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁶Isaikaki Pedro jikokiroki, shitowapaaki tsinani jompiratani ijiwaripiroriti Ompiratasorintsitaari. ⁶⁷Oñaapaakiri Pedro jakitsita paampariki, okantziri: “¿Tiima iiroka itsipatapiintari Jesús Nazaret-jatzji?” ⁶⁸Jotikanakiro Pedro, ikantanaki: “Tiitya, tii niyotzi iita pikantanari”. Shitowanaki kapichiini. Irojatzji jiñaantanakari tyoopi. ⁶⁹Okanta osamaniityaaki, oñagairi iijatzji, okamantakiri akitsitachari, okantziri: “Irijatzjiita jirika”. ⁷⁰Japiitanakiro Pedro jotikiro. Tikira osamanitzi, japiitanakiro ikaatzji saikaintsiri josampitziri, ikantziri: “Irokataki itsipatapiinta Jesús, tima Galilea-jatzji pinatzi, iriwaitaki ikantziro jiñaawaitzi”. ⁷¹Ikantzi: “Tii niyotziri pikantanari. Jiyotzi Pawa imapiro nokantzi, nothiiyarika, jowasankitainaata”. ⁷²Ari japiitanakiro jiñaanaki tyoopi, kantanaka apiti japiitakiro. Ikinkishiryaanakiro Pedro ikantakiriri Jesús: “Tikira apititanaki jiñi tyoopi, mawajatzji potiki, pinkanti: ‘Tii noñiiri Jesús’ ”. Iraanaka ikinkishiryaanakiro.

Jagaitanakiri Jesús Pilato-ki*(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28-38)*

15 ¹Okanta okitijiyitamanai, japatotaiyaani maawoni pinkathariiti: jiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Antaripiroriiti, Yotzinkariiti, oiyiki ikinkithatakotakiri Jesús. Ipoña joojoitanakiri, jagaitanakiri isaiki Pilato. ²Josampitawakiri Pilato, ikantziri: “¿Iiroka iwinkathariti Judá-mirinkaiti?” Jakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri”. ³Ikanta jiwari Ompiratasorintsitaari, ikisaniintanakiri, ithiyyakowintanakari. ⁴Japiitanakiri Pilato josampitziri: “¿Tikaatsima pinkantiri iiroka? ¿Tiima pikimi okaatzi ikantakoyiitzimiri?” ⁵Tii jaki Jesús. Jotzikanaminthatanakiri Pilato jirika Jesús.

Jiyakawintaitziri Jesús*(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38–19.16)*

⁶Tzimatsi jantapiintziri Pilato: maawoni osarintsiki joimoshirinkaiyaani Judá-mirinkaiti, jomishitowakaantzi jiyininka jaakaantaitziri ikowiri. ⁷Tzimatsi iitachari Barrabás, jomontyaitziri itsipayitakari ikaataiyini jowamaantaki, jowayiritari iwinkathariti. ⁸Ikanta ipokaiyapaakini atziri, ikowakotapaakiri Pilato jantiro jamitapiintari. ⁹Jakanaki Pilato, ikantzi: “¿Iriima pikowi nomishitowakaantiri jüitaitziri ‘Twinkathariti Judá-mirinkaiti?’ ” ¹⁰Jiyotzi Pilato, ikisatya jiwari Ompiratasorintsitaari jaakaantantakariri Jesús. ¹¹Iro kantzimaitacha jiwari Ompiratasorintsitaari, jowatsimaakiri atziririiti inkantaiyini: “Iri kamiithatatsi jomishitowaitiri Barrabás”. ¹²Japiitanakiri Pilato josampitziri: “Jirika jüitaitziri ‘Twinkathariti Judá-mirinka’, ¿Tsikama nonkantirika?” ¹³Ikantzi ikaimaiyini atziri: “¿Pimpaikakotakaantiriwí!” ¹⁴Ikantzi Pilato: “¿Tzimatsima kaaripirori jantakiri?” Iikiro ishintsitatziri ikaimaiyini ikantzi: “¿Pimpaikakotakaantiriwí!” ¹⁵Ikowanaki Pilato jantiniri ikowakiri atziripaini, jomishitowakaantakiri Barrabás. Iri ipajatakaantanaki Jesús, jagaitanakiri impaikakoitiri.

¹⁶Ikanta owayiriiti ityaakaanakiri Jesús ipankoki Pilato, jüitaitziro “Pretorio”. Ari japatotakiri maawoni owayiri. ¹⁷Ikithaataapaakiri kithaarintsi pitzirishimawopirotatsiri kimitawori ikithaatapiintari pinkathariyitatsiri. Ipoña jamathaitantakari kitochiitapo. ¹⁸Iro jantantawori jiroka, tima ithainkimawaitatziiri. Ikaimotzimaitari, ikantzi: “¿Jirikataa iwinkathariti Judá-mirinkaiti!” ¹⁹Ipoña jompojainatantari sawoo. Jiiwapootakiri. Jotzirowashitzimaitari impinkathatirimi ikantzi. ²⁰Ari jishitakiro ishirontaminthatar. Jaatonkoryagairi, ikithaatairi iithaari irirori. Jaanakiri impaikakotiri.

Jowamaitakiri Cristo ipaikakoitzi*(Mt. 27.32-56; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)*

²¹Ikanta Simón, poñaachari Cirene, iwaapati Alejandro itsipatakari Rufo, itonkiyotakari jariita nampitsiki, ishintsiwintanakiri jinatanakiro

impaikakoitanyaariri Jesús. ²² Jagaitanakiri tonkaariki oita “Gólgota” (akantziri aaka: “Atziriritoni”). ²³ Ipaikoitapaakiri imiri itsipataitakiro kipijyaari, tii jiriro. ^r ²⁴ Ipoña ipaikakoitakiri. Ikanta owayiriiti jowawisaawakaawo ikithaayitari Jesús, ikimitakaantakiro jiñaaritaita jiyotantyaari intzimi ayironi. ²⁵ Aritaki jinokiityaapaaki ooryaatsiri, ipaikakoitakiri Jesús. ^s ²⁶ Josankinaitaki kantakaantakirori ipaikakoitantakariri, okantzi: IWINKATHARITI JUDÁ-MIRINKAITI. ²⁷ Ari itsipataitakiri ipaikakoitziri apiti koshintzi, ikatziyakotaka apaani jakopiroriki, pashini jampatiki. ²⁸ Ari imonkaatakari osankinatainchari pairani, okantzi:

Itsipataitakiri kaaripiroshiritatsiri.

²⁹ Ithainkimawaitakiri ikaatzi awisayitatsiri janta, jotikayinata, ikantziri: “Aña iiroka pookirori tesorintsipanko, iro awisawitatyá mawa kitiijyiri piwitsikairo iijatzi. ^t ³⁰ ¿Oitama kaari payiitanta ipaikakoitakimi powawisaakotaiya?” ³¹ Irojatziri ikantsitakari iijatziri ijiwari Ompiratasorintsitaari itsipatakari Yotzinkariiti, jowashiyawintari, ikantawakaiyani: “Jowawisaakotziri pashini, ¿Kaarima jimatantawo jowawisaakotya irirori?” ³² ¡Incha jayiiti Cristo-witachari jiiitatziri ‘Iwinkathariti Israel-mirinkaiti’, ankimisantantyaariri!” Jimatsitanakawo itsipatakari ipaikakota, ithainkimawaitakiri.

³³ Okanta itampatzikatapaaki ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsiniritanaki, irojatziri jyiitiini itainkanaki ooryaa. ^u ³⁴ Ari ikaimanaki Jesús shintsiini, ikantanaki: “¡Eloi! ¡Eloi! ¿Lama sabactani?” (Iro ikantaitziri añaaniki aaka: “Pawa, Pawa, ¿jitama pookawintantakinari?”) ³⁵ Ikanta jirikapaini saikawintakiriri Jesús, ikimawitawakari ikaimanaki. Ikantanaki: “Pinkimiri, ikaimatziiri Elías”. ³⁶ Ishiyapainta apaani, jomitsitsiyakiro manthakintsi kipijyaariki, jankowiitakiniri sawoopankiki, jowaankakotakiniri jatsimiyaatiro, ikantzi: “Añaawakiriita ari impokaki Elías jowayiiitiri”. ³⁷ Ipoña japiitanakiro ikaimanai shintsiini, tii jañiinkatanai. ³⁸ Okanta janta tesorintsipankoki, sagaanaki niyankiniki tontamawotatsiri ithatashiitzirori, opoñaanaka jinoki irojatziri isaawiki, apikota okantanaka. ³⁹ Ikanta ijiwari owayiriiti katziyawintakariri Jesús, jiñaakiri ikaimanaki shintsiini ikamantanakari, ikantanaki irirori: “Imapirotatyaama Itomintari Pawa jirika”.

⁴⁰ Tzimatsi iijatziri tsinani aminaintsiri jantyaatsikiini. Jiroka okaataiyini: María Magdala-jato, Salomé, María inaanati iyaapitsi

^r 15.23 Jiroka kipijyaari oita “mirra”. Iro joitaitziriri atziri, ijampawathatantyaari, iiro ikimaatsiwaitantawo aririka jowasankitaitiri. ^s 15.25 Iro ikantaitziri pairani: jijiyaaka ooryaa 3. ^t 15.29 Iro jamitaiyarini Judá-mirinkaiti jotikayinata, aririka inthainkashiryaanti. Iro kimitawori amitaiyarini aakapaini, aririka ookoti atziri anthainkimatiri, ankanti: “¡Piñaakiro! ¡Pikimakiro!” ^u 15.33 Iro ikantaitziri pairani: jijiyaanaka ooryaa 6, ari omapokapaakari otsiniritanaki irojatziri jijiyaanaka ooryaa 9.

Jacobo ijatzi José. ⁴¹Jirokapaini tsinani irootaki tsipatakariri pairani Jesús Galilea-ki, oiyiki imitakoyitakiri. Otsipatakawo ijatzi pashini tsinanipaini oyaatapaakiriri Jesús ipokaki Jerusalén-ki.

Ikitaitakiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁴²Aritaki tsiniriityaanaki. Irootaki kitiiyyiri jaminantapiintaitari joyaari oñaatamanai, kitiiyyiri jimakoryaantaitari. ⁴³Ikanta José poñaachari Arimatea-ki, ikaatapiintziri japatota jiwariiti, irijatzi oyaawintariri Pawa impinkathariwintantai. Tii ithaawi jiyaatashitanakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pishinitinari nonkitatairi Jesús”. ⁴⁴Tima jomapokapaakiri Pilato, tii jiyowita kamaki Jesús. Ikaimakaantakiri ijiwari owayiriiti, josampitakiri imapirorika ikamaki Jesús.

⁴⁵Ikamantaitakiri Pilato, ishinitainiri José jaanairi. ⁴⁶Jamanantashitakiri kithaarntsi jintamawotatsiri. Ikintaryaakotairi, iponatakiri. Jowakotakiri imoontashiitzi kaminkaripaini shirantaaki, joipinakaantaki mapi, jojiyipitakotantakari. ⁴⁷Okanta María Magdala-jato otsipatakawo María inaanati José, aminaiyakini iroori tsika jowaitakiri.

Jañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

16 ¹Awisanaki kitiiyyiri jimakoryaantaitari. Ari amanantaiyakini kasankaari María Magdala-jato, otsipatakawo pashini María inaanati Jacobo, ijatzi Salomé, jataki ontziritantaiyaari Jesús. ²Okanta okitiiyyitamanai domingo, ananinkamanaki iyaati omooki jowakoitakiri Jesús. Aritaki ishitowimatapaaki ooryaatsiri ariitzimatapaaka janta. ³Okantawakaiyani: “¿Iityaaka otainkironi mapi jomontyaintakariri?” ⁴Iro aminawitapaaka, oñaatzi otainkaki mapi, tima antawo mapi inatzi. ⁵Tyaapaaki omooki jowawiitakari. Oñaapaakiri mainari isaikaki akopiroriki, okitamaanikitaki iithaari. Othaawaiyanakini. ⁶Ipoña ikantanakiro irirori: “Iiro pithaawawaitzi. Iriima pipokashiwita Jesús Nazaret-jatzi, ipaikakoitakiri chapinki. Añagai, tii isaiki jaka. Paminiro jowawiitakari. ⁷Pimpiyanaki, pinkamantayitairi jiyotaani, pinkantairi Pedro ari jiyaatai Jesús Galilea-ki, ari piñaayitairi. Aritaki ikamantsitakimi”. ⁸Oshiyapithatanakawo omoona, ompitawaitanaka. Tikaatsi pashini atziri onkamantanaki, tima othaawanakitzi.

Joñaagaawo María Magdala-jato

(Jn. 20.11-18)

⁹Aritaki añagai Jesús amaityaaki domingo, iro jitanaa joñaagaawo María Magdala-jato joshinchagairi pairani jaagawitawo kaatatsiri 7 piyari. ¹⁰Irojatzii iyaatashitantanakariri itsipayitakari pairani Jesús,

oñaapaatziiri jiraawaitaiyani, okamantapaakiri oñagairi. ¹¹Ikanta ikimawitawakawo oñagairi Jesús jañagai, tii ikimisantaitziro.

Joñaagaari Jesús apiti jiyotaani

(Lc. 24.13-35)

¹²Ikanta Jesús, joñaagaari apiti jiyotaani jiyaataiyini aatsiki, pashinipootapai kapichiini. ¹³Ari ipiyaiyanakani irirori, ikamantawitapaakari ikaataiyini. Ari ikimitsitakari iijatz, tii ikimisantaitziri.

Jotyaaantziri Jesús jiyotaani

(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

¹⁴Ikanta jowawaita 11 jiyotaani, ari joñaagaari Jesús, ikaminaapairi, jiñaakiri kisoshiri ikantaiyakani, tii ikimisantziri ikaatzi ñaayitairiri jañagai. ¹⁵Ikantapairi: “Piyaati pothotyiro maawoni kipatsi. Pinkinkithatainiri atziripaini Kamiithari Ñaantsi. ¹⁶Itzimirika kimisantawakironi, owiinkaatanachani, iriitaki awisakoshiritaatsini. Iriima kaari kimisantawakironi, jowasankitaayitairi. ¹⁷Jiroka inkantanaiya kimisantanaatsini: joshinchaayitairi piyarishiritatsiri impairyiina naaka. Jiñaawaiyitairo pashinitatsiri ñaantsi. ¹⁸Aririka joirikawityaari maanki, aririka jirawityaawo piyantatsiri, tikaatsi onkantiri, iiro ikami. Ari joshinchaayitairi mantsiyaripaini iijatz”.

Tzinagaa Jesús inkitiki

(Lc. 24.50-53)

¹⁹Ithonkakiro Awinkathariti ikamantayitakiri, irojatz itzinaantanaari inkitiki, itsipatapaari Pawa ipinkathariwintantapai. Isaikimotapairi jakopiroriki. ²⁰Ikanta jiyaataiyanakini jiyotaani, ikamantantaki maawoni nampitsiki. Awinkathariti antakaayitakiriri, jantakaayitakiri kaari jiñaapiintaitzi, ari onkantya jiyotantaityaari imapirotatya ikamantantziri. Ari onkantyaari.